...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...БУРЯАД ҮНЭН

...С-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 33 (11937)

1969 оной февралиин 8, суббото

Сэн 2 мүнгэн

НҮХЭР АРВИД ЯНОВИЧ ПЕЛЬШЕДЭ

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Танине, дала наһатай болоһонтойтнай дашарамдуулан халуунаар амаршална.

Манай хүндэтэ хани, эрхим нүхэр Арвид Янович, Танай ута наһа наһалха, элүүр энхэ ябахые, совет арадай аша туһада, манай орон дотор коммунизмын илан мандахын тула саашадаа үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхыетнай хүсэнэбди.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ. СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

...ХЭД ХОНИШОД! ТҮРҮҮШҮҮЛЬЭЭ ЖЭШЭЭ АБАЖА, ...ХЫ ХУРЬГАДАА ҺАЙНААР ТҮЛЖҮҮЛЭЕЛ!

...ТЭМСЭЛЭЙ ОХИН СОО

...Хонин ажалаа шууд түргөөр хүгжөөжэ, ашаг шэмыень дээшэ...лээд, 1975 ондо нооһо абалгаяа 7 мянган тонно, хониной мяха ...гые 30 мянган тоннодо хүргэхэ түсэбтэй республикымнай хони... түрүүшынгээ шалгалта барижа эхилэнхэй. Ойрын 5 жэл соо ...лагдаһан энэ зорилгоёо урагшатайгаар дүүргэхын, байгша ...хонин ажалай хүгжэхэ эхин болгохын түлөө социалис муры... дэлгэрүүлһэн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ кол...ой хонишодой жэшээгээр түл абалгада, тэдэниие зүбөөр түлжүү... тэжээлгэдэ малшадай анхарал хандуулагдажа байһан тухай ма... худөө бэшэгшэд нютаг нютагһаа иигэжэ мэдээсэнэ.

...ГЭ. Арба мянган эхэ хо... ...000 хурьга абажа, гээл...атодо оруулангүй түл... ...түсэлэнтэй Ленинэй нэ... колхозой хонишодой ...ондо абаһан хурьгадайнь ...ll хүрөө. Түл абажа эхил...ра бүхэн энэ халуун ха...лэдхэл һайнтайгаар угта... гаратар хүрэхэ бүдүүн ...отарануудай хуһамагууд ...оотой. Артелиин дарха... хүсөөр хаамаг, тэбшэ гэ... хэрэгсэлнүүдээр эндэхи ...дуталданагүй. Ербановай ...тэ Буряадай хүдөө ажа...икумэй студентнэр арте...онхи отарада хурьгаши...аллана.

...Цындуев Бутид-Ханда ...ова хоёрой отарануудта ...олон хурьгад абтанхай. ...Ленинэй түрэһөөр 100 жэ... хүндэлэлэй ажалай вах...таһан түс колхозой хони...лэлгэ ехэтэйгээр ажал...

В. БАЕНДУЕВ.

* *

...НГЭ. Сэлэнгын аймагай ...Марксын нэрэмжэтэ колхо...шодой гаргаһан үүсхэлые ...Октября» совхоздо тү...дамжэһэн Ород нютагай ...ин хонишод 100 эхэ хо...ирһэ 90 хурьга түлжүүлхэ ...ой.

...Энэ хараа түсэбөө нэрэтэй ...өөр дүүргэхын тула Ма... Мангалаев, Хайдаб Жам... Цырен Ринчинов, Михан ...лин гэгшэд түл абаха ха...лэдхэл һайнтайгаар уг...жэ отделениин хонишодой ...Даша Дамдинов хөөрэнэ. ...С-эй ЦК-гай октябриин ...ой шиидхэбэридэ харюу ..., хонин ажалаа хүгжөөхэ ...шэһэн энэ отделениин хо... абаһан хурьгалаа гарзада...гүй түлжүүлнэ. Эндэхи ...рна фельдшер А. Шойён... отделениингээ эхэ хони...нуудые элдэб эм домоор ...ай. Отделениин эхин пар... организациин секретарь ...оржо Цыренжапов хонишо...тта дэлгэрһэн социалис му...ой ябаса тухай отара бү... коллективүүдтэ хөөрэжэ ...

Р. МУНКУЕВ.

* *

...ХЭН. Саянай совхозой ... отделениин ахалагша хо-

нишод С. Ш. Содбоев, Д. Н. Ангаева, Б. Н. Сиренов, Д. Д. Сыденов, М. А. Таханов гэгшэд мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абаад, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хиргаха гэһэн үндэр уялгатай. Түл абалгаяа эмхидхэл һайнтайгаар эхилһэн Жэмһэгэй хонишодой энэ жэлэйнгээ хараа түсэб нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

875 эхэ хони харууһаллаг КПСС-эй гэшүүн Б. Н. Сиренов 700 хурьга абаад, нэгыешье гарзада оруулангүй түлжүүлнэ. Мүн бэшэншье хонишодой ажал урагшатайгаар ябуулагдана.

О. ГОМБОЕВ.

* *

ЯРУУНА. Энэ жэлдэ Нарһатын совхозой хонишод түл абалгадаа хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар бэлдэһэн байна. Эхэ хонидой бүхы отарануудта электрын гал оруулагданхай. Хони хурьгадай байра һайса дулаалагданхай. Отара бүхэн элдэб тэжээлээр хангагданхай.

Үнгэрэгшэ зун искусственна аргаар урэжүүлэгдэһэн хонид болзор соогоо хурьгална. Январь соо абтаһан 1500 хурьгад гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Түс совхозой унинэй хонишон, коммунис партиин гэшүүн Базар-Даша Баторовай даадаг отарынхид Гонзогой гэжэ нютагта 640 эхэ хони харууһална. Мүнөө үень энэ отарынхид 250 хурьга абанхай юм.

Зураг дээрэ: Б-Д. Баторов.

Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

АЖАЛАА ИИГЭЖЭ ЭМХИДХЭНЭБДИ

Эдэ үдэрнүүдтэ Погранична совхозой эхэ хонидой отарануудта түл абалгын халуун хаһа эхилээд байна. Манай хоёрдохи отделени хони үсхэбэрилхэ мэргэжэлтэй, бүхыдөө 10 мянгаад хонитой юм. Тэрэ тоодо 8 һүрэг эхэ хонид бии. Эдээнһээ бүхыдөө 1280 гаран хурьга абажа түлжүүлхэ хараа түсэбтэйбди. Мүнөө 6 отара дээрэ түл абтажа байна.

Энэ харюусалгата үеые урда жэлнүүдэйхиһээ эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, абтаһан түлнүүдээ бүрин бүтэн түлжүүлхын тулада бүхы хэмжээн абагдана гээшэ. Нёдондо манай отделениинхид зуун эхэ хонин бүриһөө оройдоо 60 хурьга, хонин бүриһөө 2,6 килограмм нооһо абаһан һаа, байгша ондо зууһаа 87 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүхэнһөө 2,9 килограмм нооһо хайшалха уялгатай. Хонишоднай үгэдөө хүрэхын тула эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа байнхай. Илангаяа Субагтын сэлеэндэ дүтэ байрладаг Ханда Доржиевагай отарада түл һайнаар абтажа эхилээ. Эндэхи 580 эхэ хониднөө 200 гаран хурьган абтаад байна. Сүүдхэ бүри 20—30 хурьган гарана. Сакманщигууд Дымбырэл Доржиев, Вера Хубитуева, Нина Игумнова гэгшэд нарай хурьгадые түрүүшынь үдэрһөө һайнаар түлжүүлхын тула хаһа сагтань эхыень олгожо хүхүүлдэг, түллэһэн хонидые шэмэтэй һайн тэжээлээр хангажа байдаг. Хонидойнь байра соо дулаан. Тиимэһээл эндэ абтаһан түл өөдэргэн.

Мүн Бүүбэйн Хушуун гэжэ газарта үбэлжэжэ байһан Бимбацу Сономпилова, Бимбацу Минжеева гэгшэдэй даадаг отаранууд түл абалгаяа һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Хони малайнь хото дулаалагданхай, үбһэ тэжээлынь таһалгаряагүй зөөгдэнэ. Эдэ отарануудта түс бүридэнь 150 гаран хурьгад абтанхай.

Манай Субагтын хонишод хурьга олоор абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө элбэг ехэ нооһо хайшалхын түлөө республика дотороо социалис мүрысөө үүсхэһэн Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй хонишодой хандалтые ехэтэ һайшаана. Энээниие тэдэнэр ганцашье газетэһээ мэдээ бэшэ, отделениин парторганизациин шиидхэбэреэр холо ойрын отарануудта эльгээгдэһэн агитаторнууд хонишодой дунда дэлгэрһэн шэнэ үүсхэл тухай хөөрэжэ үгэһэн, хаана хэнэй харууһалжа байһан хонид һайнаар түллэжэ, тобир тарганаар үбэлжэжэ байһан тухай дуулгана.

Энэ жэлдэ совхозоймнай хонишод түл абалгаяа бригадна аргаар эмхидхэнэ. Энэ аргые манай ажахыда хэрэглэхэдэ, тааруу байха юм. Нарай хурьгад ганцашье түрүүшынгээ үдэрнүүдтэ бэшэ, мүн нилээдгүй томо болотороо эхэтэеэ хонон үнжэн суггаа байлгагдана. Эхэ хонидоо тураажархихагүйн тула һайн тэжээлээр хүсэд хангаһабди. Түллэһэн малдаа үбһэ, концентрат элбэгээр үгэнэбди. Минеральна тэжээлшье дутамаггүй. Һайнаар эдеэлүүлэгдэһэн эхэ хонид һү ехэтэй, тиин хурьгадынь дуратай сагтаа хүхэжэ, түргөөр томо болохо жэшээтэй. Иигэжэ харууһалхадаа хонишодто хүнгэн, үлүү олон хүнүүдшье хэрэгтэй болоногүй.

Бригадна аргаар түл абажа томо болгохын тулада Яруунын аймаг ошожо, тэндэхи хонишодой дүй дүршэлтэй танилсаһан байнабди. Тэндэ зохидшооһон юумэнүүдээ өөһэдтөө хэрэглэнэ гээшэбди.

Сакманщигуудай бригадануудые толгойлхын тулада дүй дүршэлтэй хонишодые томилонхойбди. Юуб гэхэдэ хэдэн олон жэлдэ хонин ажалда хүдэлһэн эхэнэрнүүд түл абаха, түлжүүлхэ талаар тон ехэ шадабаритай, энэ харюусалгата ажалые нарин зүбөөр эмхидхэжэ шададаг байха юм. Дээрэ нэрлэгдэһэн Ханда Доржиева, Бимбацу Сономпилова, Бимбацу Минжеева болон бусад ахалэгша хонишодой ажал хэрэгүүдшье энээниие гэршэлнэ бшуу.

Иигэжэ манай хонишод ажалаа шэнээр эмхидхэн, улам оролдосотойгоор хүдэлжэ, урда жэлнүүдэйхиһээ бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө республикын хонишодой мүрысөөндэ оролсобо.

Б-О. МУНКОЕВ.

Хяагтын аймагай Погранична совхозой 2-дохи отделениие эрхилэгшэ.

ОЛЗОТОЙШЬЕ, ОМОГТОЙШЬЕ

Захааминда үбэлдөө хүйтэн, саһа ехэтэй байдаг. Зунай үедэ эндэ тиимэ удаан дулаардаггүй. Имэл дээрэһээ аймаг дотор хони үсхэбэрилхэдэ хүшэр болоно. Хэды тиимэшье һаань, ажахымнай хони үсхэбэриллэг нэгэ бригадатай юм. Колхозоймнай бүхы 6527 хонин 10 гаран һүрэг боложо хубааранхай. Эдэнэй 3200 толгойнь эхэ хонид болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ажахы дотор хони үсхэбэрилгые хүгжөөжэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар хэгдэһэн ажал ехэ. Нёдондо бидэ хурьга түлжүүлхэ, нооһо хайшалха, хониной мяха худалдаха түсэбүүдээ амжалтатай дүүргэжэ, колхозойнгоо жасада 177.901 түхэригэй олзо оруулһан байнабди. Энээнэймнай 85291 түхэригынь хониной мяханһаа, харин нүгөөдүүлынь нооһонһоо абтаһан болоно. Иигэжэ нёдондо колхозой бүхы доходой 40 процент хонин ажалһаа ороо. Үнгэрһэн жэлдэ хониной мяха, нооһо гүрэндэ худалдажа, энэ ажалда гаргашалһан бүхы гарзануудаа тэхэрюулээд, үшөө 50 мянган түхэриг сэбэр олзо олоһон байнабди.

Хараад үзэхэдэ заха холын Захааминда хони үсхэбэрилжэ боломоор. Ажахыдамнай жэл бүри хонин һүрэг олошорно. Хонидоймнай тоо урзанданайхида орходоо 500 гаран толгойгоор олошорһон байна.

Урдандаа ажахыдамнай хонид гүнзэгы хараа болюлгүйгөөр үсхэбэрилэгдэдэг һэн. Мүнөө энэ асуудал ехээр анхарагдана. Бидэ хонидойнгоо тоо тиимэ ехээр олошоруулангүй, харин ашаг шэмыень саашалаа дээшэлүүлхээр шиидэнхэйбди. Юуб гэхэдэ, олон хони ашаг шэмэ багатайгаар үсхэбэрилэнхаар, үсөөхэн хонидые һайнаар харууһалһаниинь олзотой болоно бшуу. Имэл дээрэһээнь хонидой үүлтэр һайжаруулжа, нооһонойнь, мяханайнь шанар үшөө дээшэлүүлхээр зорихойбди.

Нёдондо колхоз доторнай зуун эхэ хонин бүриһөө 87,5 хурьган түлжүүлэгдэһэн байна. Энэ үшөө бага гээшэ. Мүнөө жэлдэ бидэ 100 эхэ хонин бүриһөө 91 хурьга түлжүүлхээр шиидээбди. Энэмнай Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой уряада харюу болоно. Бидэ энэ уялгаяа заатагүй дүүргэхэбди.

Мүнөө манай эндэ түл абалга түлэг дундаа ябана. Олохон хонишоднай 300—400 хурьга абаад, гарза хоролтогүй түлжүүлнэ. Түрэхэ хонид үшөө олон. Саг эртэ. Эгээл энэ үедэ бидэ бии байгаа үбһэ тэжээлээ, хонидойнгоо хүшэ тамир тухайлжа байнабди. Хониднай хэды хүйтэншье һаань, хүшэеэ алдаагүйхэн байна. Хурьгад һайн. Үбһэ тэжээлшье бии.

Иигэжэ хабарай зүлтэ ногоон дээрэ хони, хурьгалаа гарза багатайгаар гаргахын тула хаба шалдалзараа оролдонобди. Энэ ажалнай Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэг болуужан.

И. ЯНЬКОВ, Б. АЮРЗАНАЕВ, Д. ГАНЖУРОВ, К. МАНЖИХАНОВ, А. КОРНАКОВ, хонишод.

Д-Ц. АРДАЕВ, Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишодой бригадын бригадир.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. Я. ПЕЛЬШЕДЭ СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, 70 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедэй Түрүүлэгшэ нүхэр Арвид Янович ПЕЛЬШЕДЭ СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН нэрэ зэргэ олгожо, ЛЕНИНЭЙ орден ба «Хадуур, балта» алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1969 оной февралиин 6.

ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИН

Н. В. ПОДГОРНЫЙ Я. МАРКОТАЙ УУЛЗАБА

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Я. Маркотай февралиин 6-да Кремль соо уулзаба.

Н. В. Подгорный Я. Марко хоёрой хоорондо үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болоо. Советскэ Союзые, Чехословакиие һонирхуулдаг асуудалнууд, тэрэшэлэн хоёр гүрэнэй хоорондын харилсаанда хабаатай ба уласхоорондын хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдөө.

(ТАСС).

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ УУЛЗАА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр Я. Маркотай байгша оной февралиин 6-да уулзаа.

Хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ Советскэ Союз Чехословаки хоёрой хоорондын хани харилсаае, холбоо барисаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэглээ.

Энэ хөөрэлдөөндэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо нүхэр В. В. Кузнецов байлсаба.

(ТАСС).

ЯНОШ КАДАР МОСКВА ЕРЭБЭ

ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар КПСС-эй ЦК-гай уряалаар февралиин 6-да ханиһоор Москва айлшалжа ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй зам харилсаанай министр Б. П. Бещев гэгшэд Я. Кадарые Киевскэ вокзал дээрэ угтаа.

ВНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Йожеф Сипка, Венгриин посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд угтагшадай дунда бии.

(ТАСС).

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Хоёр совет автомат станци Үүрэй солбон тээшэ ниидэжэ үргэлжэлһөөр

1969 оной январиин 5, 10-да Советскэ Союзһаа дэгдээгдэһэн «Венера-5», «Венера-6» гэжэ планетэнүүд хоорондын автомат станцинууд гелиоцентрическэ (Нарые тойрохо) замаар Үүрэй солбон тээшэ хамта ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

Эдэ хоёр автомат станци хараалагдаһан да дүтэрхы замаар ниидэнэ. Станцинуудай радиотехническэ түхеэрэлгэнүүд Газар дээрэхи онһон приборнуудтай хамта станцинуудай дабшалгын параметрнүүдые хэмжэн тодорхойлно, станцинуудай түхеэрэлгэнүүд ба агрегадуудай хүдэлмэридэ хабаатай научна мэдээнүүдые дамжуулна.

Холын замбуулиндахи холбоо барисаанай центр «Венера-5», «Венера-6» гэжэ планетэнүүд хоорондын автомат станцинуудтай радио-холбоо тогтууритайгаар бэелүүлнэ.

Станцинуудай дэгдээгдэһэн сагһаа хойшо ниидэлгын программын ёһоор, «Венера-5» гэжэ станцитай радио-холбооной 13 сеанс, «Венера-6» станцитай 9 сеанс хэгдээ.

«Венера-5» станци 1969 оной февралиин 6-да Москвагай сагаар 18 часта Газарһаа 7 миллион 695 мянгая километртэ, «Венера-6» станци 6 миллион 530 мянган километртэ ниидэжэ ябана.

ФРАНКО-СОВЕТ НАУЧНА ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ПАРИЖ. (ТАСС). Замбуулинай хизаар дайдые шэнжэлхэ ба амгалан хэрэгтэ ашаглаха харилсаа холбоон тухай франко-совет хэлсээнэй программатай зохилдуулан, энэ һара соо Ланда департаментын Бордо хото шадарай полигонһоо «Дракон 11-В» түхэлэй ба совет научна приборнуудай тодхогдоһон француз дүрбэн ракетэ-зонд дэгдээгдээ.

100-һаа 450 километр хүрэтэр үндэртэхи атмосферын химическэ бүридэлые, сүүдхэ соо тэрэнэй хайшан гэжэ хубилдагые шэнжэлхэ зорилготой байна.

Энэ хүдэлмэридэ француз эрдэмтэдһээ гадна, мүн совет эрдэмтэд хабаадалсана.

ХЭЛСЭЭН ХЭГДЭЖЭ ЭХИЛЭЭ

ТОКИО. (ТАСС). Москва Токио хоёрой хоорондо сэхэ ниидэхэ авиационно линии хамтааран ашаглалгада оруулха зорилготой харилсаа холбоо үргэдхэхэ асуудалаар Советскэ Союзай ба Японой түлөөлэгшэдэй хоорондын тусхай хэлсээн Японой Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ хэгдэжэ эхилээ. Совет делегациие — граждан авиациин министр Е. Ф. Логинов, японойхиие — транспортын министр Кэн Харада толгойлно.

...ШЭНЭ ОКРУГУУД

БАРГАЖАН. (Телефоноор абтаба). Ерэхэ һунгалтада сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй депутадуудта кандидадуудаар урдахи зарлалайхиһаа 40 хүн олоор дэбжүүлэгдэхэнь гэхэ гү, али эды тоото шэнэ һунгуулиин округууд манай аймагта байгуулагдажа, комиссинуудынь бүридүүлэгдэжэ дүүрэбэ.

Анхан Хурамхаанай сельскэ Советтэ мэдэлтэй байһан «Майский» посёлогто шэнэ сельскэ Совет үнгэрөөшэ жэлэй һүүл багта тогтоогдоо һэн. Тиин түс Советые һунгаха 25 һунгуулиин шэнэ округ бии болгогдоо. Баян-Голой сельскэ Советэй газар дээрэ һүүлэй хоёр жэлэй туршада Онёо гэжэ модо отологшодой ехэхэн тосхон шэнээр бодхоогдоо. Тэндэхи һунгагшадай тоогой ёһоор Баян-Голой сельскэ Советтэ депутадуудые һунгаха 15 шэнэ округ нэмэбэ.

Шэнэ һуурин тосхонуудай, нэмэлтэ һунгуулиин округуудай тоогой жэшээгээр һунгуулиин участогуудшье олон болохонь. Мүнөө үень һунгуулиин участогуудые байгуулжа сүм дүүргээд, тэндэ хүдэлхэ комиссинуудта гэшүүдые дэбжүүлхэ ажалшадай хамтын суглаануудые үнгэргэжэ байнабди.

Т. АЛЕКСЕЕВ, КПСС-эй Баргажанай райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ДЕПУТАТ НЭРЭДЭЭ ХҮРЭНЭ

...Екатерина Петровна Львова ду... жэл багшаар хүдэлжэ, хэдэн ... хүбүүд, басагадые һуралн...жүүлээд, мүнөө пенсидэ ...шье, ниитын хүдэлмэридэ ...гээр хабаадаһаар.

...Екатерина Петровна табан жэ... туршада Улаан-Үдэ городой ...скэ районой Советэй гүйсэд...комитедэй административна ...сиин гэшүүнэй уялга дүүр... Четверг бүхэндэ болодог ко...иин заседанида харагдаха хэ...дэй бэлэдхэлые Екатерина ...на түгэд хангадаг, али нэгэн ...ралта гаргаһан зэмэтэ хүнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ ханалгатайгаар хандадаг, зүб шиидхэбэри гаргажа, эндүү, алдуу хэһэн хүнүүдые хүмүүжүүлхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдодог.

Тиихын хажуугаар районой Советэй депутат нүхэр Львова һунгагшадайнгаа дунда ехэхэн эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг. Һунгуулиингаа округто байд гээд лэ ошодог, хөөрэлдөө хэдэг, захяа дурадхалнуудай хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай тоосодог заншалтай.

Мүнөө шэнэ зарлалай һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ депутат Екатерина Петровна райсоведэй административна комиссиин хэһэн хүдэлмэри, саашанхи зорилго тухай үргэн ажалшадта мэдээсэнэ, комиссиин ажал ябуулга тушаа хүнүүдэй һанамжа, дурадхалнуудые суглуулан согсолно. Һаяхан Екатерина Петровна өөрынгөө һунгуулиин округоор ябажа, болохоёо байһан шэнэ һунгалта тухай хөөрэлдөө хэһэн, һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ эрхэтэдэй бэелүүлхэ уялганууд тушаа тогтоһон байна.

Д. КОЛМАКОВ.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ № 106-дахи ҺУНГУУЛИИН ОКРУГҺОО БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГУУЛИИН ОКРУЖНОЙ КОМИССИИЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

«Буряадай АССР-эй Верховно Советые һунгаха дүримэй» 39-дэхи, 40-дэхи, 41-дэхи статьянуудай үндэһөөр Хойто-Байгалай № 106-дахи һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Советтэ һунгаха һунгуулиин окружной комиссиие ниитын эмхинүүдэй, ажалшадай бүлгэмүүдэй нимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ Филонов Владимир Николаевич — соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай районно организациһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Старкова Мария Васильевна — Нижне-Ангарскын загаһанай заводой комсомолой эхин организациһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин секретарь Усынин Виктор Степанович — аймагай коммунис организациһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин гэшүүд:

Бутакова Людмила Павловна — «Победа» колхозой колхозникуудһаа;

Грачев Николай Степанович — Хойто-Байгалай комплексно геолого-шэнжэлгэ хэдэг партиин комсомолой эхин организациһаа;

Копылов Петр Петрович — Нижне-Ангарскын загаһанай заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Мартыненко Павел Яковлевич — Нижне-Ангарскын аэропортын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ;

Шангина Ксения Николаевна — «Дружба» колхозой коммунис эхин организациһаа;

Шильникова Екатерина Митрофановна — аймагай коммунальна предприятинуудай комбинадай профсоюзай организациһаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан. 1969 оной февралиин 7.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

РАЙКОМОЙ ПЛЕНУМ

Улаан-Үдын аймаг. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо дэлгэрһэн социалис мурысөөнэй ямараар эмхидхэгдэжэ байһан тухай асуудал КПСС-эй райкомой пленум дээрэ зүбшэгдэбэ. Тэрээн дээрэ Иволгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын директор А. И. Плотников, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь М. Г. Болонев, Сэлэнгын геологическа экспедициин начальник нүхэр Т. П. Гриневич, КПСС-эй райкомой секретарь И. Я. Сыщук гэгшэд элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Эндэ аймагай колхоз, совхозуудай 1969 ондо абаһан уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ тухай тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаба. Мүн КПСС-эй райкомой гэшүүд ба гэшүүндэ кандидадуудай үүргэ харюусалга тухай хөөрэлдөөн гаража, тусгаар тогтоол абтаба.

А. НАГАСЛАЕВ.

ЛЕКТОРНУУД ХҮДӨӨ ГАРАБА

Республикын «Знани» бүлгэмэй лекторнууд—дээдэ һургуулинуудай багшанар хүдөөгэй ажалшадта лекцинүүдые уншахаяа аймагуудта гараба.

Буряадай хүдөө ажахын институдай багшанар Г. И. Хилтухин, С. В. Ушакова гэгшэд Зэдын аймагай ажахынуудта гараба. Мүн бэшэньe институдуудай багшанар Захааминай, Хойто-Байгалай, Кабанскын болон бусад аймагуудта гараһан байна. В. И. Лениндэ хабаатай темээр лекцинүүдые эдэнэр уншаха юм.

Ф. МАЛАКШИНОВА.

Коммунистнуудай һуралсал

АЖАЛДАА, ҺУРАЛСАЛДААШЬЕ АМЖАЛТАТА…

Политическэ гэгээрэлэй һуралсалай эхилһээр дүрбэ һара шахуу саг үнгэрбэ. Хэшээлнүүдээ таһалгаряагүйгөөр, һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхэ, бүхы коммунистнуудые, партийнабэшэ хүтэлбэрилэгшэд ба эдэбхитэдые энээндэ хабаадуулха хэрэгтэ партийна организацинууд гол анхаралаа хандуулһан байна.

Мүнөө манай аймагта эхин политическэ 18, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха 69 һургуули хүдэлнэ. Эндэ хамтадаа 1549 хүн, 1121-ниинь партиин гэшүүд һуралсана. Политическэ гэгээрэлэй дээдэ шата болохо теоретическэ семинарнуудта 290 хүн һуралсадаг.

Энэ жэлдэ һурагшаднай номуудаар, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудаар, мүн бусадшье хэрэгтэй литератураар хүсэд хангагданхай тооной. Гадна пропагандистнууд болон шагнагшаднай 196 хэһэг «Политическое самообразование», 118 «Коммунист», 162 «Партийная жизнь» гэһэн журналнуудые захюулдаг.

Хэшээлнүүдэй хэр зэргэ үнгэржэ байһые КПСС-эй райкомой, партийна организацинуудай зүгһөө саг бүри шалгажа, методическа талаарнь туһа үзүүлжэ байхын тулада аймаг соомнай политическэ һуралсалай нэгэ үдэр тогтоогдонхой, энэмнай понедельник юм.

Партийна, советскэ эдэбхитэдые хабаадуулжа, партиин райком һуралсалай эхилһэнһээ хойшо дүрбэ дахин тиимэ шалгалта үнгэргэһэн байна.

Сэлэнгын совхозой Билютын отделениин (пропагандистнь Еранский И. В.), XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой (пропагандистнарынь нүхэд Цыденова Л. Б., Жаламбаев Д. Г.), шахтоуправлениин (Хаймович А. М.), Химнын совхозой Аңулын отделениин (Аюшеев Б. А.), Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи отделениин (Балданов Р. Г.) дэргэдэхи политһургуулинуудта хэшээлнүүд муу бэшээр үнгэрнэ. Мүнөө һургуули бүхэндэ 12—14 хэшээл болоод байна. Энэнь райкомой парткабинет соо түхеэрэгдэһэн тусхай таблицада ходо тэмдэглэгдэжэ байдаг.

Хэды хүн хэшээлдээ ерээб, ямар шалтагаанаар хэн нэгэн ерээгүйб гэжэ партийна организацинууд һонирхожо, хожомдогшодто хэмжээ абтадаг.

Тиин Гусиноозерскын оёдолой фабрикын дэргэдэхи һургуулинууд һуралсалай жэлые мууса эхилһэн юм. Тэндэхи партийна организациин эрилтэеэ дээшэлүүлһэнэй ашаар мүнөө хэшээлнүүдынь саг соогоо, яһала бэлэдхэлтэйгээр үнгэрдэг болоо. Жэшээнь, пропагандист нүхэр Ноздрюхина А. М. 14 хэшээл үнгэргөөд байна. 26 хүн Совет Союзай Коммунис партиин түүхэ шудалдаг юм. Шагнагшад бултадаа конспектнүүдтэй. Эндэнь программада заагдаһан В. И. Ленинэй зохёолнууд тобшохоноор бэшээтэй, пропагандистын хэһэн тобшололнууд бии.

Анна Михайловна һурагшадаа яажа конспект бэшэхэб гэжэ һургадаг, бэшэһэн хүдэлмэринүүдыень гэртээ ээлжээ ээлжээгээр абажа шалгадаг, заабари үгэдэг юм. Хүн бүхэндэ үнгэрһэн темээрээ программада үгтэһэн литературатай танилсаад харюу бэлдэхыень, тэрэнэйнгээ дэлгэрэнгы түсэб бэшээд ерэхэ даабари үгэдэг. Тиин олонхи шагнагшад дабталгын үедэ муу бэшээр харюусана.

Мүнөө үедэ программаһаа холо гээгдэшэһэн һургуулинууд үгы.

Гэбэшье зарим һургуулинуудта хэшээлнүүдынь теоретическэ болон методическа бэлэдхэлэйнгээ талаар хангалтагүйгөөр үнгэрнэ. Энэ ехэнхи ушарта социализмын үедэхи политэкономи үзэжэ байһан һургуулинуудта хабаатай. Ушар юуб гэбэл, эндэ хэрэглэхэ, харуулан ойлгуулха зүйлнүүд ехэ хомор, пропагандистнууд һуралсагшадаа хабаадуулжа, мүн өөһэдөөшье иимэ юумэ хэхэ арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэдэггүй.

Аймаг соомнай олохон магнитофон, эпидиаскоп, фильмоскоп, киноаппарат гэхэ мэтэ пропагандистнуудай хэрэгсэл бии гэжэ тоологдолог. Теэд техническэ эдэ хэрэгсэлнүүд һургуули бүхэндэ үгы, зарим пропагандистнууд хэрэглэхэ гэжэ оролд…

байха юм.

Хүдөөгэй олонхи биб…
тэ политическэ шэнэ …
хомор, В. И. Ленинэй 5-…
лэй гүйсэд суглуулбар…
дэнэй тон хомор дээрэһ…
захиха аргашьегүй) бай…

Дурсагдаһан дутуу …
пропагандистын хэшээ…
хэдэ, шагнагшадай үзэ…
наа һайнаар ойлгохо …
тойбо татана.

Ингэжэ В. И. Лени…
һөөр зуун жэлэй ойе …
аймагай коммунистнууд …
даашье, ажалдаашье ам…
гаар угтахые оролдожо …

С. РИНЧ…
КПСС-эй Сэлэнгын р…
пропаганда ба а…
таһагые …

ОЛОН ЮУМЭ ОЙЛГОХОДО УРМАТА…

Манай партийна организацида марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха һургуули хоёрдохи жэлээ хүдэлнэ. Хамта 15 хүн һуралсанабди. Һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ программаар хараалһанай ёһоор КПСС-эй түүхын асуудалнууд шудалагдаа. Мүнөө үедэ политическэ экономи үзэжэ эхилээд байнабди.

Сэхыень хэлэхэдэ, энээнэй урда тээшье политическэ һуралсалда ябагдаа гээшэ. Нэгэ жэл КПСС-эй түүхэ шудалаа болохош. Арайхан гэжэ 3—4 бүлэг үзөө болоод лэ байтаршни һуралсалай жэл дүүрэшэхэ. Нүгөөдэ жэлдэнь дахин эхилхэш, үгышье бол ондоо нэгэ кружок эмхидхэгдэһэн байха. Гадна тэрэ үедэ ганса номоо хараад лэ ябаа һаа, хамаагүй һэн. Нэмэлтэ литература уншаха, шудалха тухай даабари үгтэдэггүй байгаа гэжэ юм һэн гү, олон юумэ уншаһан, шудалһанаа һананагүйб. Мүнөө һанахада тэрэ үедэ миин лэ һуралсаа гэжэ нэрэ зүүжэ, уялга дүүргээ болоод лэ ябадаг байгаа хабди.

Харин мүнөө тад ондоо болоод байна. Партиин Центральна Комитедэй шиидхэбэреэр партийна гэгээрэлэй системэдэ болоһон хубилалтанууд коммунистнуудай, мүн политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхые эрмэлзэгшэдэй эрилтэдэ тон таарана гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Өөр дээрэһээ абажа хэлэнэб.

Үнгэрһэн жэлдэ КПСС-эй түүхын асуудалнуудые шудалаабди гэжэ хэлээ һэм. Тиихэдэ В. И. Ленинэй хэдэн зохёолнуудтай, нюуртаад ялтайб, би түрүүшынхеэ танилсааб. Ленин багшын бэшэһэн номуудые уншаад байхадамни, бараг мэдэжэ ябанаб гэжэ һанаһан юумэнүүдшье ондоо тээһээн элиржэ гарана бшуу.

Нэгэ багахан жэшээ харуулһуу. «Парти интервенциин ба граждан дайнай үедэ (1918—1920 онууд)» гэһэн 8-дахи темэ үзэжэ байхадаа В. И. Ленинэй «Агууехэ үүсхэл» гэһэн зохёолтой танилсаабди. Энэ ном соо коммунис субботнигууд тухай хэлэгдэнэ гэжэ урдань дууладаг байгааб. Саашадань мэдэхэ гэхэ юм гү, али дэлгэрүүлэн хэлэхэ юумэн үгы байгаа бшуу.

Харин нёдондо энэ зохёолынь хуудаһа хуудаһаарнь иража уншахадаа, уншаһан дээрээ бодолгото болоходоо хэды ехэ юумэл ойлгогдожо абтаа гээшэб. Ганса энэ номоор үнгэргэгдэһэн теоретическэ семинар ехэ туһатай байгаа. Манай ороной ямар эрхэ байдалда ороод байһан үедэ энэ ном бэшэгдээб, юун дээрэһээ тэрэ үе сагта коммунист субботнигуудые үнгэргэхэ, энээндэ хэдэн мянган хүдэлмэришэдые хабаадуулха шухала байгааб гэжэ одоол гүйсэд һайн ойлгогдоо бшуу.

Тэрэ сагай хүшэр хүндэ үедэ мүндэлэн гараһан коммунис субботнигууд түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ манай орон дотор үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн социалис мурысөөнэй эшэ үндэһэниинь боложо, мүнөө бүгэдэ арадай хүдэлөөн — коммунис ажалай ударнигуудай, коллективүүдэй хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын түлөө мурысөөн хүрэтэр ургаа бшуу.

Агууехэ үүсхэл (коммунис субботнигууд) — социалис мурысөөн — коммунис ажалай түлөө мурысөөн — хүдэлмэришэн ангиин ажалай эдэбхи үүсхэлэй ургалтые харуулһан энэ шата маанад, хүдэлмэришэдтэ, һайн мэдээжэ. Өөһэдөө хабаадалсажа, ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлахын түлөө тэмсэдэг байгаабди. Харин тэрэнэйнгээ политическэ удха шанарые хүсэд ойлгонгүй мурысөөндэ оролсодог байгаа бэшэ гүбди, олонхимнай. Мүнөөшье тиимэ хүнүүд байжа болохо.

Багша Ленинэй энэ зохёол шудалаад, үшөө нэгэ ойлгожо абаһан юумэмни гэбэл, ажалай онсо илгаа тухай. Ажал гээшэмнай капитализмын үедэ, бусадшье дарлалтата обществодо баалхалгын удха шанартай. Дарлуулжа, мүлжүүлжэ байхада ямар һайн һайхан үүсхэл гаргахаб да…
тал социализмын үедэ ур…
ниитэ ажалшадай эрхэ …
болоод байхада ажалнай …
доо удхатай — сүлөөтэ һа…
най, өөрынгөө, арадай …
һын түлөө ажал болоно…
Өөһэдтөө, өөһэдынгөө …
ажаллахалаа хайшан …
юумэ хэхэмнайб, хайшан …
тээсээ дээшэлүүлхэб …
олон юумэн тухай хүн зо…
жолно, ухаан бодолоо гүй…
юм.

Тиимэһээнь бүри оло…
мэдэхэ, В. И. Ленинэй б…
хёолнуудтай шалаха соо…
саха дура хүсэл түрэнэ.

М. НИМ…
ЛВРЗ-эй шэрэм шуд…
цехэй электрос…

ГОЁ ҺАЙХАН ХОТО МҮНДЭЛЭН БОДОНО

ЧЕБОКСАРЫ. Городой ерээдүйн харал түсэбүүдтэ зорюулагдаһан выставкэ һаяхан Чебоксары хотодо нээгдээ. Волжско наймадахи гидроузелай баригдаһанай һүүлээр Чувашай ниислэл ба тэрээнтэй зэргэлэн бодожо байһан индустриальна Новочебоксарск хотын ерээдүйе олон тоото македүүд, эскизүүд, зурагууд, фотографинууд харуулна. Түс хотын үнинэй түб байһан газарта мүрэнэй порттой Чебоксар далайн ехэ гарам бии болгогдохо. Энэ гарамай эрье дээрэ үйлэр сэр байшангууд бодхоогдохоор хараалагдаа.

Химигүүд ба гидробарилгашадай хото — Новочебоксарск мүнөө үеын архитектурна маяг түхэлтэй болохо. Проект табигшадай эдэ хараа түсэбүүд бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо Новочебоксарск нэгэ хахад дахин ургаа.

Москвагай, Ленинградай архитекторнуудай, «Гидропроектын» мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар зарлагдаһан, хото барилгын конференци Чебоксарые хүгжөөн һалбаруулха түсэб бэелүүлхэ асуудалнуудта зорюулагдаһан байгаа.

А. СТУДЕНЕЦКИЙ.

ЯХАДАЙ МУЗЕЙНҮҮД

ЯКУТСК. Хойто зүтэй эгээн холын автономито республикада хизаар ороноо шэнжэлхэ ба түүхын-революционно зуу үлүүтэй музейнүүд бии. Директорынь байһан Емельян Ярославскиин нэрэ абагша республиканска музей Яхад дотороо эгээн баян, бүхы орон соохи эгээн эрхим музейнүүдэй нэгэн юм. Түс музейн олон зал соо, тэрэнэй хоёр филиалда 60 мянга гаран элдэб хэрэгсэлнүүд табигданхай. В. И. Ленинэй, хаанта засагай үедэ «хэрээһэн халхагүй мүльһэтэ түрмэнүүд» соо һуухаар эльгээгдэһэн соратнигуудайнь ажабайдал ба ажал ябуулгада зорюулһан, революциин урда тээхи Яхад оронтой Владимир Ильичэй холбоон тухай экспозици бүгэдын анхарал татана.

Хизаар ороноо шэнжэлэгшэ эдиршүүл һүүлэй жэлнүүдтэ һургуулинуудтаа хэдэн арбаад музей, ленинскэ таһалгануудые эмхидхээ. Телькинско, Кобяйска, Дюпсинскэ музейнүүд вождь тухай илангаяа һонирхолтой фото-зурагуудые, дурдалгануудые суглуулба. «Ленинэй бодол эрмэлзэлэй замаар» гэһэн уряатай Бүхэроссин аяншалгын ехэ программые һурагшад зохёонхой. Тэдэнэр хабарай ба зунай амаралтануудай үедэ хэдэн арбаад экспедици эмхидхэхээр хараална.

Д. БУБЯКИН.

Россин эгэшэ дүү республиканууд

(ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ)

ХАДЫНХИД АРАДАЙ УНИВЕРСИТЕДҮҮДТЭ ҺУРАНА

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Кировэй нэрэмжэтэ республиканска шэнжэлхы ухаанай библиотекэдэ литература ба искусствын талаар арадай университет нээгдээ. Янза бүриин мэргэжэлтэй ба наһатай хүнүүд — 250 шагнагша нэгэдэхи курседань абтаа. Тэдэнэр хоёр жэлэй туршада литературын, театрай, хүгжэмэй, уран зурагай түүхэтэй, марксистско-ленинскэ эстетикын зарим асуудалнуудаар танилсаха юм. Ленинскэ тематика программа соо ехэ һуури эзэлэнхэй. Лекци, семинарнуудһаа гадна, уншагшадай конференцинүүд ба дискуссинууд үнгэргэтдэхэ, шэнэ номууд ба зүжэгүүд зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Байгаали шэнжэлхэ арадай университедтэ түрүүшын хэшээл январь соо болоо. Тэрэнь Горско хүдөө ажахын институдай үндэһэ һуури дээрэ эмхидхэгдэһэн юм. Таряашад ба малшад, садоводууд ба овощ ургуулагшад, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозуудай директорнүүд түрүүшынь хэшээлдэ хабаадаа.

Республика дотор арадай 40 университет хүдэлнэ. Хото ба хүдөө һууринуудай хэдэн мянгаад хүн эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлнэ.

Т. ЕФИМЦОВ.

ТҮРҮҮШЫНЬ ОПЕРО

ЙОШКАР-ОЛА. Мариин АССР-эй хүгжэмтэ-драмын театр соо дуушадай аялга, хүгжэмэй абяан үглөөнһөө үдэшэ болотор замхагагүй. Артистнууд Э. Сапаевай бэшэһэн, «Акпатыр» гэжэ Мариин түрүүшын үльгэрэй оперо февраль һарада харуулхаяа бэлдэжэ байна. Пугачевско хүдэлөөнэй үеэр Мариин таряашадай хабаадаһан тэмсэлдэ түс оперо зорюулагданхай.

Хүгжэмтэ-драмын шэнэ театрай коллектив соо Ленинградай консерватори дүүргэгшэд олон, мүн Ленинградай ба Пермскэ хореографическа училищинуудые дүүргэһэн залуушуул балетнэ бүлэгэй гол хүсэн болоно.

В. АЛЕКСЕЕВ.

«ГАММА» ТҮХЭЛЗЙ ШЭНЭ ПИАНИНО

ИЖЕВСК. Пианино бүтээдэг П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Ижевскэ фабрикын хүгжэмэй инструментнүүдэй аялга абяа таарулагша Борис Александрович Домнин «Гамма» гэжэ багахан пианино ухаалан зохёобо. Юрын пианинаһаа пилээд бага болгогдоһон «Гаммын» соностолтын шанар, зэдэлэсэ ба абяаниинь, мэргэжэлтэдэй һанамжаар, оройдоо хубилаагүй.

— Шэнэ пианинын түрүүшынь багахан хэһэг бүтээжэ гаргаабди, —гэжэ Ижевскэ фабрикын директор С. Ф. Обухов хэлэбэ. — Харин захланууд ороной бүхы нютаг хизаарһаа ерэжэл байна. Ороной зүүн областьнуудай ба холын хойто районуудай хүгжэмдэ дуратайшуулда нэн түрүүн эльгээхэбди. Жэлэй дүүрэтэр манай предприяти 2400 хэһэг шэнэ түхэлэй пианино бүтээн гаргаха.

Л. ДАНИЛОВ.

ИНГУШУУД ТУХАЙ НОМУУД

ГРОЗНЫЙ. Нютагайнь хэблэлээр толилогдон гараһан, «Түмэн жэлэй түүхэһээ» гэһэн Ингушай уран зохёолшо Идрис Базоркиной роман ингушуудай байдал, заншал, абари зангые дүүрэнээр харуулна. Энэнь иимэ жанрай түрүүшын зохёол мүн. Уран зохёолшын энэ роман Чечено-Ингушетидэ һонирхогдон угтагдаа.

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй тэнгһээ эхилээд, мүнөө үе хүрэтэрхи ингушуудай байдал харуулха зорилготой. Трилогиин түрүүшынь ном «Түмэн жэлэй түүхэһээ» гэжэ роман болоно гээд Идрис Базоркин мэдүүлбэ.

Г. НАСОНОВ.

ГОЁ ҺАЙХАН ДАА, АРСНА САБХИНУУД

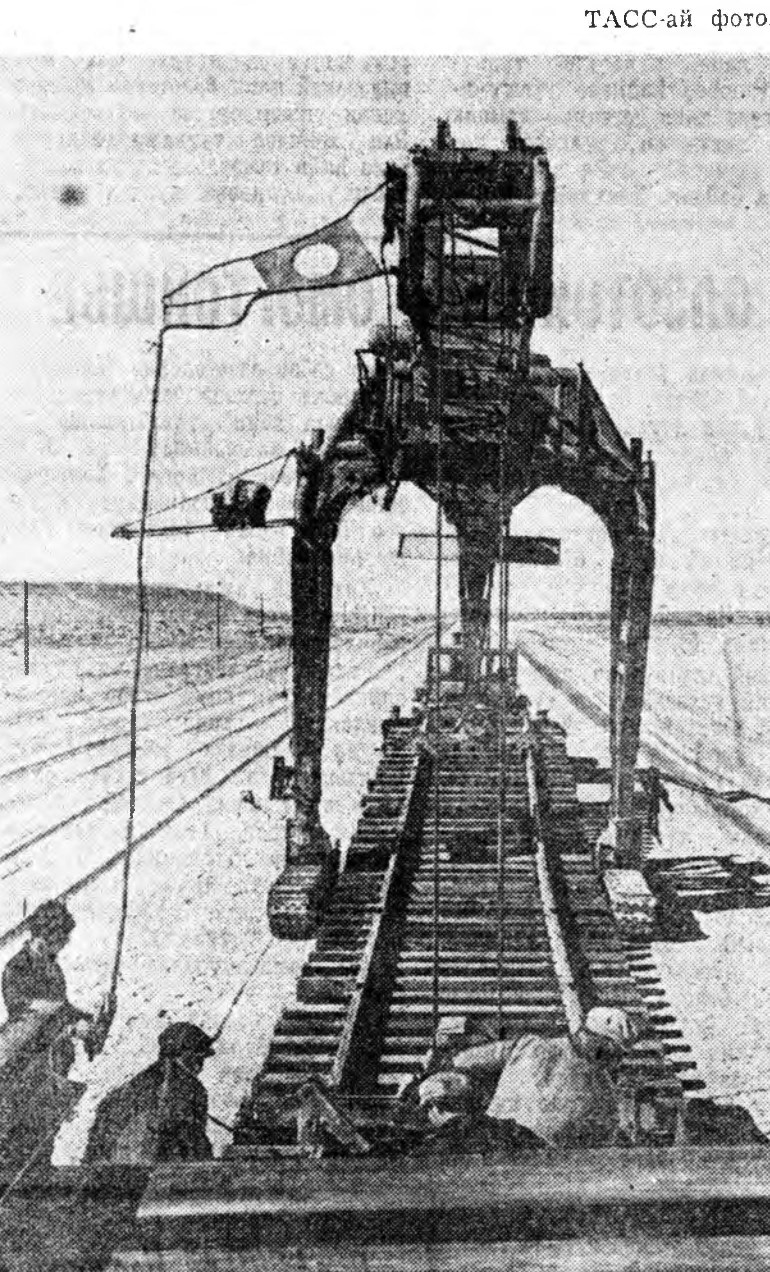
КАЗАНЬ. Национальна угалзануудаар гоёогдоһон, һүүлэй моодоор оёгдоһон Татарай гуталнууд худалдан абагшадай дура татадаг болоһониинь гайхалгүй. Һуеытэй арһан сабхинууд хэды гоё гээшэб! Арска районой оёдолшод татар гутал оёдог арадай шадабари мэргэжэлые улам хүгжөөнэ.

А. ДЬЯЧЕНКО.

Каракалпагһаа эхилжэ Кунград-Макат хүрэтэр түмэр зам нээгдэхэ юм. Энэ харгы уһагүй нюсэгэн тала Устюртын, Казахстанай дайда дээгүүр гаража ошохо юм. Дунда Азиие Советскэ Союзай түб районуудтай холбоһон харгы мянган километрээр дүтэ болохо.

Түмэр зам баригдажа байна. Барилга-хабсаралгын № 260 поезд баруун-хойто зүг тээшэ зорижол ябана. Тэрэнэй хойноһоо булад утаһан һунан ошоно. Зураг дээрэ: түмэр замай барилга дээрэ.

ТАСС-ай фото.

МЕХАНИЗАТОРАЙ МЭРГЭ… ШУДАЛАГТЫ, БАСАГА…

ХҮН-ДЭТЭЙ АЖАЛ

Республикынгаа залуу басагадай механизаторай мэргэжэл шудалжа эхилһые һайшаангүй байха гэхын аргагүй. Дайнай жэлнүүдтэ Совет орон дотороо суута гараһан тракторист эхэнэр Паша Ангелинагай уряагаар тэрэ үеын басагадай механизаторнууд боложо эхилһэн сагһаа хойшо гушаад жэл үнгэрбэ. Тэрэ сагта трактористаар ажаллахань эхэнэрнүүдтэ хүндэ хүшэр байгаа. Мотоороо гараараа эрьюулжэ трактораа хүдэлгэхэ, буразда бүхэнэй захада гарахадаа, анзаһаяа бар хүсөөрөө үргэхэ, халаан соогоо хэдэн мэшээг түлеэ тракторайнгаа бункер руу хэжэ худхаха гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэдэг бэлэй. Гэбэшье манай үеын эхэнэрнүүд эдэ бүгэдэһөө айдаггүй һэн.

Тэдэ жэлнүүдтэ тракторай жолоо барижа, шэн зоригто баатарлиг ажалай үльгэр жэшээ харуулһан эхэнэрнүүдэй жэшээгээр механизаторай мэргэжэл шудалха гэһэн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой залуу басагадай зорилго миний һанаа зүрхэ хүдэлгэнэ. Мүнөөнэй хүдөө ажахын машинануудые шудалжа, өөһэдынгөө үе сагта хүрэмөөр байял гэжэ хүндэтэ ханинараа уряалһан эдэ басагадай үүсхэл республикымнай ажахынуудта зүбшэн хэлсэгдэжэ, үетэниинь һайшаан дэмжэхэ ёһотой.

Жэл ерэхэ бүри трактор, машина оньһо һайнтай боложо, ажаллахада хүнгэн болоо. 8—10 класс дүүргэсэгүй залуушуул хүдөө нютагта үгы болонхой. Иимэ һургуулитай залуушуул мүнөө сагай техникэ шудалжа ядахагүй. Трактор, машина заһабарилха һайн мастерскойнууд ажахы бүхэндэ бии. Механизаторай ажал хүдөөдэ хүндэтэй. Залуу басагад, механизаторай курсада һурыт. Тракторист гү, али комбайнер гэһэн мэргэжэлдээ дурлахал байхат, найданаб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай түрүүшын жэлһээ эхилжэ түрэл колхоздоо трактористаар хүдэлмэрилнэб. Дурлаһан ажалаа орхижо, ондоо хүдэлмэри хэһэйб гэжэ мүнөөшье һанагшагүйб. МТЗ-гэйнгээ кабина сооһоо гарангүй кнопко даража, заводилаад, үбэлэй хүйтэндэ Уланайнгаа малшадта үбһэ, түлеэень зөө-жэ ябахадаа, мүнөө х…
тракторла дүшөөд оной …
тэй жэшэхэлээ, жаргала…
мэтэ һанадагби. Жэл ер…
хүлөөгэйхидэй ажа…
һайжарна. Трактористаа…
мэрилжэ, үхибүүдээ һур…
даагүйб гэжэ һанагшагү…
хи класста һурадаг П…
бүүмни, дүрбэдэхиин Ул…
мни нютагайнгаа хүүгэд…
гүй һайнаар номоо үзэ…

Аргелиингээ гэшүүдһээ …
линшье абагшагүйб. Ме…
эхэнэр гэжэ намайе кол…
гэшүүд ехээр хүндэлдэг. …
байгша оной мартын 16-…
хо һунгалтада аймагай…
гуулиин комиссиин гэш…
гожо, колхозойхиднай на…
гаа. «Буряадай АССР-эй…
ажахын габьяата меха…
гэһэн хүндэтэ нэрэ зэр…
олгогдоһон байна.

Колхоз, совхозуудта а…
шина, оньһон түхеэрэлг…
ерэхэ бүри олошорно. …
гүйгөөр трактор, машин…
ябахагүй хада хаа хаан…
ханизаторнууд дуталдана…
тагдалые усадхаал һаа…
ажахые шууд түргөөр …
зорилго табиһан КПСС-эй …
октябриин (1968 он) …
шиидхэбэринүүдые дүү…
лахабди гэжэ басагад, эх…
тэ хэлэхэ байнаб. Тиимэ…
низаторай курсада ганса…
дые бэшэ, мүн басагадые…
хэ хэрэгтэй. Техническэ …
олгохо Бага-Куналейн уч…
хүтэлбэрилэгшэдэй жэш…
маг бүхэндэ механизатор…
гуулинуудые ажахынууд…
хээ һаань һайн байгаа.

Жэшээнь, манай айма…
гойтын училищи хэдэн …
нуудта тиимэ бүлэгүүд…
һаань, залуу басагад м…
торай мэргэжэл шудалжа…
лохо. Гэхэтэй хамта ажа…
нэй хүтэлбэрилэгшэд хүү…
ли, саадуудые, мүн поле…
нуудые түхеэрхэ тухайга…
һээ боложо үзэхэ болоно.

С. ГОМБО…
Баргажанай аймагай …
партсъездын нэрэ…
колхозой трактор…
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. …
боева.

Н. ДАМБАЕВАЙ ф…

ЖАРГАЛТАЙ ҮБГЭЖӨӨЛ

Лубсан Вампилов 15-тайһаа ажал хэжэ эхилһэн. Тэрэ эсэгын 7 хүбүүдэй нэгэн һэн. Тиимэһээ хара багаһаа нютагайнгаа баянда хүдэлжэ хоолойгоо тэжээхэ баатай болоо. Харин Октябриин хубисхалһаа хойшо тэрэнэй хуби заяанда эрид хубилалта болоо һэн.

Совет засагай тогтоходо Лубсан шэнэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр оролсобо. Һүбэлгэн энэ залуу хүбүүн хамаг юумээр һонирхохо.

Коммуна боложо эхилхэдэ түрүүшүүлэй тоодо ябалсан, баяд ноёдтой эсэргүүсэн, тэдэниие усадхалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

— Тэрэ үедэ зэр зэмсэг, морин унаа аргагүй дуталдадаг һэн. Теэд бидэнэр иимэ хүндэ хүшэр байдалда сүхэрэнгүй, арга хабаяа олоод лэ байхабди. Тэрэ үедэ баяд ноёдой хардалга гүрдэлгэ гэжэ бүрил эршэдэжэ байгаа һэн. Тэдээнтэй саг үргэлжэ тэмсэдэг бэлэйбди, —гэжэ Лубсан Вампилов хөөрэдэг.

Эдэбхи ехэтэй хүн хаданъ тэрэниие колхозой түрүүлэгшээр һунгаба. Энэнь орёо, хүндэшье хүдэлмэри бэлэй. Арга шадалааараа техникэ болон ажахыдаа хэрэгтэй бүхы зэр зэмсэг суглуулдаг һэн. 1930 ондо эгээл түрүүшын колесно тракторай колхоздо бии болоходонь хүн зон хэды ехээр баярлаа гээшэ һэм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүндэ, хүшэр саг ерэбэ. Гансал сар хүлеэжэ, газараа хахалдаг һэн. Гайтай эдэ жэлнүүдтэ эсэшэ сусашагүйгоор хүдэлһэн Лубсан Вампилов республикынгаа Верховно Соведэй Президиумэй хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба.

1948 ондо нүхэр Вампилов өөрынгөө үүсхэлээр тарлан ажахыда хүдэлхэ гэжэ шиидээ. Тэрэнэй бригадада амяарандань участок таһалжа үгөө һэн. Тиигэжэ һүни үдэрые мэдэнгүй таряалангаа уһалха, үтэгжүүлхэ, тариха, хуряаха ажалтай болобод. Хүсэ шадал соогоо оролдожо ажаллаһанайнгаа ашаар гектар бүриһөө аяар 30 центнер шэниисэ хуряаба. Нүхэр Л. В. Вампилов үндэр амжалта туйлаһанайнгаа түлөө 1948 ондо оронойнтоо эгээл үндэр хайра—Ленинэй ордендо хүртэһэн юм.

Мүнөө Лубсан Вампилович пенсидэ гаранхай.

— Ехэл жаргалтай ажаһуугдана гээшэ. Совет хүнэй дэлгэр баянаар ажаһууха саг ерээ,—гэжэ үбгэжөөл хөөрэдэг.

Зураг дээрэ: Л. В. Вампилов.

Г. ГОМБОЕВ.
Авторай фото.

Хори.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ЛЕНИНЭЙ ЯБАҺАН НАНГИН ГАЗАРНУУДААР

ЛЕНИНЭЙ ОТОГ

...в. Ленинэй отог.

...эхэ багшын алхам мүрнүү-... ...галһан нангин газарнуу-... ... Магад, эгээл нанги-... ...эээл нюусань...

...һэн намар Шушенска тос-... ...архи Перово нуурай эрье-... ...д ябахадаа, урда жэлынь ...ецкэ Разлив нуур дээгүүр ...р тамарһанаа элихэн һанаа ... Харин Перово нуурай эрье ...й ингуушанай отог хараха-... тэрэ отог соо Ильич амар-... ...эхиин үбһэшэнтэй хөөрэл-... ...һыень дуулахалаараа, м-... Сестрорецкэ Разлив дээрэ-... ...эй-отог мэтэр үзэгдөөд ... Тэрэ хоёр нуурай, тэдэ ...гой хоорондо хүнэй һуда-... ...һан шуһанай харгы шэн-... ...эй зүрхэ залгаһан һудаһан ... ...маршьеб даа нэгэ холбоон ...д, мэдэрэл соогуур нэбтэр-... ...нэ. Тэдэ хоёр нуур газар ...р холбоотой юм аабы, тэдэ ...ог агаарай долгёор үлхээтэн ...ы гэхээр.

...лив тосхон. Эндэ аадар за-... ...рбан долоон оной июлиин ... үдэшэлэн юрын хүдэлмэ-... ...тухэл шарайтай, хуушаар-... ...даража үмдэһэн, боробтор ...пальтотой, хажуу энгэртэй ...й залуушаг хүн бии болоо ...рэ хүнэй нюурай үнэмшэл-... ...гажа үзөө һаа: — «Энэз-нине үзүүлэгшэ Иванов Константин Петрович Сестрорецкэ буугай заводой хүдэлмэришэн мүн» — гэһэн байха һэн.

Тэрэ үедэ Петроградта айхабтар шахардуу шанга үе тохёолдоод байгаа. Дайн дажарые дары зогсоохо, эбтэ амгалан байдал энэ бэеэрээ тогтоохо, засаг түрые Соведүүдэй гарта сүм үгэхэ, — гэһэн эрилтэнүүдые большевигууд үргэн Россиин үндэр дуунда табижа, улад зоной ухаа сэдьхэлые бэе тээшээ татажа байба.

Июлиин 4. Владимир Ильич Ленин партиин ЦК-гай байрлаһан ордоной балкон дээрэһээ сэрэгэй мэрягуудай үмэнэ өөрынгөө суута үгэ хэлэжэ, бэеэ барининг, эрид шанга, һэримжэтэй һонор байхые уряалба. Тэрэ үдэрэй жагсаалда табан зуу мянганһаа дээшэ хүн гараһан байна. Бүхы засаг түрые Соведүүдтэ үгэгты гэһэн тэдэнэй эрилтэдэ харюу болгон, эсер меньшевигүүдэй удамаршад хорото муухай шарайгаа урбуулба: жагсаалда гарагшадай урдаһаа саг зуурын засагай зүгһөө буу зэбсэг хэрэглэхэ ябадал һайшааба. Тиигэжэ фронтһоо дуудагдаһан сэрэгшүүл июлиин дүрбэнэй жагсаалые буудажа, тэрэ харата шэрүүн буудалгань хубисхалай амгаланаар дэлгэрхэ сагай дүүрэһые харуулжа үгөө бэлэй.

Хэлэшэгүй ехэ хэрзэгы хархис хэһээлтэ мүрдэлгэнүүд большевигүүдэй толгой дээрэ бууба. «Правда», «Солдадай правда» гэдэг газетэнүүд хаагдаа. Хүдэлмэришэдэй мүнгөөр абтаһан «Труд» гэжэ типографи бута сохигдоо. Хубисхалда һэшхэлтэй сэрэгэй частьнууд фронт худар ябуулагдаа. Хүдэлмэришэдэй отрядуудай буу зэбсэг хуряагдаа. Нэгжүүл, арестнууд хойно хойноһоо эхилээ. Владимир Ильич Ленинийе тушааха гэһэн захиралта июлиин долоондо үгтэбэ.

Большевигүүд нюуса байдалда орохо баатай болоо һэн. Саг зуурын засагай мүрдэлгэ хардалгада нэрбэгдэһэн Владимир Ильич түрүүшээр Питер дээрэ хүдэлмэришэн-большевик С. Я. Аллилуевай найдамтай байрада хороһон аад, тэндэһээ Разлив тосхондо июлиин юһэнэй үдэшэлэн нюусаар ерээ юм.

...Зунай сагта айхабтар гоё һайхан, аглаг арюухан газар. Сэбэрхэн тунгалаг сөөрэм. Тэрээнийе нууртай холбоһон нарихан хоолой. Тэрэнэй эрьедэ Сестрорецкэ буугай заводой хүдэлмэришэн Н. А. Емельяновай тэр хашаа соонь чердагтай сарай. Сарайн нэгэ хана дээрэ алтан үзэгөөр һиилээтэй дурасхаалай шулуун хабтагай. Чердак соо харахада үлүү юумэн үгы: үүдэ ороһоор дээшээ эгсэ гараһан гэшхүүр, бүхын татажа оромоор набтархан таһалга, гэр хашаа худар хараһан шолоохой, дундуураа шуураһан хабтагайтан модон стол, матамал хоёр стул... Юрын лэ зуһалан, саг зуура амарһан хүнэй байдал. Энэ чердак дээрэ Владимир Ильич июлиин арбанһаа хойшо хэдэн үдэр байрлажа, контрреволюционно Саг зуурын засагай хара мянган тагнуулшадай мүрдэлгэһөө хороһон байна.

Һуурин зон олонтой Разлив тосхондо, олон үхибүүтэй Емельяновайдашье удаан байхань аюултай болобо ха. Июлиин тэн багаар Ильичые үнэншэ большевик Николай Александрович Емельянов Сестрорецкэ Разлив нуурай саана онгосоор гаргажа, найдамтай бүглүү газарта абаашаба.

Тэрэ үеэр Николай Александрович үнеэ худалдажа абахам, үбһэ бэлдэхэ хэрэгтэй болобоб гэжэ тосхон соогуураа үгэ тарааһан юм. Тиигэжэ нуурай саана үбһэ сабшахам гэжэ балаалжа, ногоон отог тэндэ түхеэрээ. Үбһэ сабшуулхаяа нэгэ зайгуул финные хүлһэлөөб гэжэ хүршэнэртөө хэлэдэг болоо һэн ха. Тэрэнь — Ленин байгаа. Отог соонь түмэр гүсэ, бишыхан тогоон, һүхэ, хюрөө, хажуур, алха, дүшэ, бүлюу мэтын үбһэшэнэй хэрэгсэлнүүд бултадаа хэрэглэмжэдэ байгаа. Теэд сэлмэг наратай үдэр отог соо бүгшэм һааб даа, — Ленин бүлэнсэг үшөөһэн соо «ногоон кабинет» түхеэрээ. Түхеэрхэш гэжэ юумэ үгы, хуу байгаалиин барижа үгэһэн бэлэг байгаа: бүдүүн модо тайраһан хоёр ехэ түгсүүл — нэгэниинь үндэршэг, нүгөөдэнь набтар — эгээл стол стул хоёр.

Тиин Ильич сэлмэг үдэр «ногоон кабинет» соогоо, бүрхэг бороотой үдэр — ногоон отог соогоо таһалгарягүй ухаан бодолойнгоо ажал үргэлжэлүүлһээр лэ байдаг һэн. Һара хахад тэндэ байха зуураа, Ленин арба нэгэн статья, хэдэн олон бэшэг, тэмдэглэлнүүдые бэшэһэн юм. Тэдэ хоёр түгсүүл дээрэ өөрынгөө нэгэ гол теоретическэ зохёол болохо «Гүрэн ба революци» гэжэ ном бэшэдэг байгаа.

Үдэшэ бүри нуур дээрэ онгосо үзэгдэдэг һэн. Найдамтай үнэн хүнүүд Лениндэ ерэжэ, шэнэ газетэнүүдые, нүхэдэйнь бэшэгүүдые асардаг, тэндэһээ тодорхой заабаринуудые абажа бусадаг байһан юм. Нэгэнтэ бэшэ Серго Орджоникидзе тэндэнь ошоһон байгаа. Тиигэжэ Владимир Ильич большевик ЦК-тай холбоогоо таһалаагүй, хубисхалай ябуулгануудые ударидаһаар лэ байгаа. Харин тэрэ үедэнь Саг зуурын засагай бэдэрүүл тагнуулшад углуу булан бүхэнийе ун-хидажа ябаад, Ленинийе бэдэржэ ябаа, барижа хааха, алаха гээд оложо ядажал байгаа.

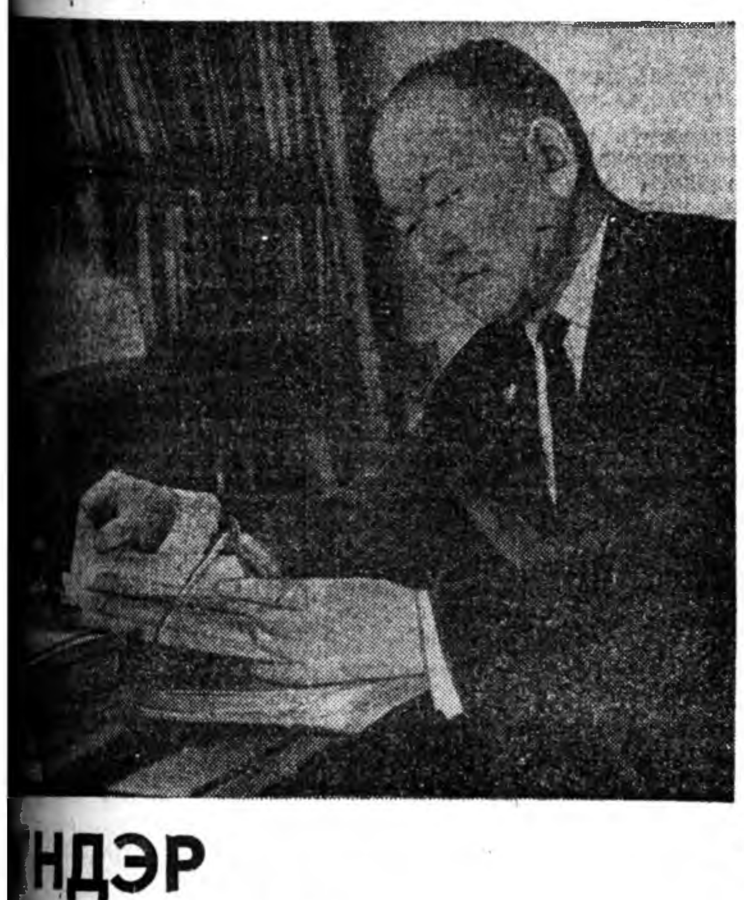
Намарай шарай үзэгдэжэ, үдэшэ үглөөнь һэрүүгээр һэбшээлдэг болобо. Бороо хура унжыгаад һалахаяа болибо. Ленинэй хүдэлдэг түгсүүл — столынь норонхой, оршон тойронхи сабшалангай газар шабхагтанхай, ногоон отогыньшье һанжынхай, юрэ ажал хэхын аргагүй болобо. Тиимэһээ большевигүүдэй Центральна Комитет Владимир Ильичэй хорохо газарые һэлгэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа һэн...

Хубисхалай нангин хэрэгые аршалая, — гэжэ хүдэлмэришэд болон солдадуудта хандаһан большевик партиин уряал зоной дунда халуунаар угтагдажа, Корниловта эсэргүү бүгэдэ арадай үргэн далайсатай тэмсэл, контрреволюционно бодомжоёо бэелүүлжэ ороһон хархис Керенскиин хара хэрэгые элишэлһэн ябуулга шангадаба. Эдэ хадаа социалис революциие бэлэдхэхэ ябадалда тон шухала тулга дүхэм боложо үгөө һэн.

Энэ үедэ Ленин хубисхалта Петроградтай таһалгаряагүй холбоо Финляндиһаа хэжэ, зохихо заабаринуудые үгэжэ байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Лениндэ Разлив тосхон шадар табигдаһан памятник.

ҮНДЭР НАҺАТАЙ БОЛОБОШЬЕ...

(А. А. ДУРИНОВАЙ 60 НАҺАНАЙ ОЙДО)

...сей Алексеевич Дуриновые ...тэ хүн манай республикада ...аш даа. Тэрэмнай хүн зо-... ...газаруулгэдэ наһанайнгаа ...гаран жэлые зорюулжа, ...р олон хүбүүд, басагадта ...һургуули олгоһон хүн.

...ай гэгээрэл болон соёл ...олой асуудалнуудаар ...дэ хотодо болоһон суглаа ...нда Алексей Алексеевич ...гээр хабаадалсадаг, рес-... ...н соогоо олондо мэдээжэ ...об даа.

... Банзаровай нэрэмжэтэ ...рай институдай педагоги-... ...хологиин кафедрые даагхүдэлхэ зууураа, нүхэр Ду-... ...хэды шэнээн эрдэмтэдые ... хэды олон студентнэртэ ...хүмүүжүүлгын эди шэ-... ...гуулжа табяаб! Тэрэнэй ...бинарые тооложо бараха-... ...олониинь мүнөө өөртэйнь ...дэлнэ.

...ей Алексеевич залуу үе-... ...зүрхэнһөө дуратай, тэ-... ...коммунис ёһоор хүмүү-... ...дэ бүхы сэдьхэлээ зорюул-... ...мэл хадань, тэрэнийе сту-... ...р, багшанар, үргэн олониитэ ...дэг ха юм.

...А. Дуринов 1909 ондо хү-... ...тариашанай бүлэдэ түрэһэн ...рэ хадаа эхин һургуулиин ... Буряадай гэгээрэлэй ...й орлогшоор, пединсти-... ...ректорээр хүдэлөө. Мүнөө ...ико, психологиин кафедрые ...

...А. Дуринов 40 гаран шэнжэ-... ...хүдэлмэринүүдые бэшэһэн ...й. Тэдэнэй тоодо «Буряад ...нида һуралсалай предмедүү-... ...ралхи хэлэн дээрэ зааха тухай», «1938—1955 онуудтахи Буряадай арадай гэгээрэл тухай», «Буряадай АССР-эй багшанарай эрдэм болбосорол ба һургуулинуудай түүхэ тухай очеркнууд» гэхэ мэтэ.

Нүхэр А. А. Дуринов арадай гэгээрэлэй ажал ябуулгаар эрхим габьяатай байһанайнгаа түлөө Хүндэлэлэй Тэмдэг» гэһэн орденоор, «Ажалай шэн габьяагай түлөө», «1941—1945 онуудтахи Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медальнуудаар, мүн олон тоото грамотануудаар шагнагдаһан байна.

1957 ондо тэрээндэ республикын һургуулинуудай габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. 1959 ондо энэ багшадамнай Буряадай АССР-эй эрдэм наукын габьяата ажал ябуулагша гэһэн үндэр нэрэ зэргэ баһал олгогдоһон байха юм.

А. А. Дуриновай ажаябадал юрын лэ хүнэй намтартай адли байха юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, юрын лэ буряад хүнэй бүлэдэ түрөөд, Агуу ехэ Октябриин революциин аша туһаар энэ хүн эрдэм болбосоролой орьёл дээрэ гаража шадаа.

Мүнөө наһажаал багша жара наһанайнгаа ой тэмдэглэжэ байна. Үндэр наһа наһалбашье, үшөөл ажалдаа дурлаһан зандаа, шэнэ шэнэ түсэбүүдые бэелүүлхээр шиидэнги байһан Алексей Алексеевич Дуриновые баярта ойгоорнь амаршалаад, ута наһа наһалжа, удаан жаргал эдлэхыень хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. А. Дуринов.

Б. БАТОЕВ,
БГПИ-гэй педагогикын кафедрын багша.

ИЛАЛТЫН ЗҮРГЭ

Уйтахан, арай обёорогдомоор, зүргэ үдхэн ургамалнуудай обёороор могой шэнгеэр годирон ошоно. Бидэнэй газаршан, зенитнэ батарейн сэрэгшэ тэрэниiень алдангүй, урагшаа найдамтайгаар алхална. Сэрэгшын нюрганда, малгайдань набшаһан, мүшэр аһалданхай, тиимэһээ заримдаа газаршанаа алдажархинабди. Имагтал набшаһанай һаршаганаагаар хаана ябаһыень тодорхойлжо, зүг шэгээ олон дабшаха баатай болонобди. Удангүй газаршамнай тогтожо, үе үе шагнаархан зогсоод, жэгтэйхэнээр абяа гараад, ябан һуушаба. Тиигээд мүшэр, набшаһан соогуур шурган оробо. Гэнтэ тэдэ бүлэг мүшэр набшаһануудынь зааран һалаад, зенитчигүүдэй хүхюун дорюун энеэлдээн зэдэлбэ. Нэгэ мэдэхэдээ, батарейн командна пунктда хүрэжэ ерэшэһэн байбабди. Бидэнэй ерэжэ ябахые холоһоо обёороод, тэдэнэр адаглажа байһан байгаа бшуу.

...Ямаршьеб модоной үндэһөөр шанагдаһан шара улаан сайгынь уубабди. Хүхюун шог зугаа соностоно, асуудалнууд дамжуулагдана, сэрэгшэд талархалаа элирхэйлэн миһэрэлдэнэ. Тэдэнэр булта залуунууд, халуун наранда хүрилһэн шарайтай уһалиг аадарта угаагдаһан нюуртайнууд. Барандаа булад каска үмдэнхэй.

Зенитнэ батарейн политхүдэлмэрилэгшэ нүхэр Нхенкун гэгшэтэй хөөрэлдэбэбди. Энэ хүн батарейнгээ түүхэ һайн мэдэнэ. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй байгуулагдаһан үдэрһөө хойшо эндэ алба хэнэ бшуу. 1964 оной майн 17-һоо американ дээрмэшэд Лаосой сүлөөлэгдэһэн районуудые ехээр бомбодожо захалаа юм. Агаарайнгаа добтолгонуудта элдэб янзын самолёдуудые — «Ф-104», «Ф-105», «Ф-4Х», «Б-52» гэдэгүүдые — хэрэглэдэг байгаа. Ажана амгалан һууһан айл хотон, һуурин тосхон, хото городууд дээгүүр шарикова бомботой контейнернүүдые, тэһэрдэг шэрэдһэтэй бомбонуудые хаядаг, тэдэнийе ракетэнүүдээр буудадаг һэн. Бомбодолгонь улам эршэтэй боложо, хүн зоной аюулда дайрагдаханьшье олошороо бэлэй.

Амгалан тайбан һууһан зониие аршалха зорилготой, 37 миллиметрэй калибртай зенитнэ буугаар зэбсэглэгдэһэн энэ батарей 1965 оной октябриин 12-то Нео Лао Хак Сат партиин ЦК-гай шиидхэбэреэр Самнеа провинцида байгуулагдаһан. Лаосой гол гурбан арадай түлөөлэгшэд батарейдэ алба хэнэ. Тэдэнэр бултадаа дайсадаа үзэн ядадаг, харин эхэ орондоо, эрхэ сүлөөдэ дуратайнууд юм. Батарейн байгуулагдахаһаа хойшо үнгэрһэн гурбан жэл үлүүтэй соо эдэ мэргэшүүл 106 американ дээрмэшэ «харсага» — самолёдуудые буудан унагааһан байна.

...Аюулай дүтэлһэн тухай дохёо манай хөөрэлдөөе таһалдуулба. Сэрэгшэд шумууһан түргөөр өөһэд өөһэдынгөө байра эзэлээдхинэ. Юрэл ургажа һууһан модод гэжэ һанаһамнай, зенитнэ буугай сэмгэд болошобо. Командирай үгэ тодо һонороор, абьяас түгэсөөр соностоодхино.

— Мэргэлэгты...

— Булангынь тодорхойлогты...

— Буудагты!

Холбоото Штадуудай агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй тэмдэгтэй, уряалгүй айлшаниие угтуулан, зенитнэ буунууд жэгтэй эбтэйгээр нэержэ эхилбэ...

— Буудалгаяа түгэсхэгты!

Батарейн тодхогдоһон газар тээшэ ошобобди. Бамбук модоной набшаһа дэбдижэ хэһэн набтар оронууд жэрылдэнэ. Сүлөөтэй сагтаа сэрэгшэд тэдээн дээрэ хэбтэжэ амардаг юм. Хэрэгээ болиһон патронууд доро гал түлижэ, дээрэнь эдеэ шанахада угаа таарамжатай зохид байба. Бүхы хэрэгсэлнүүдынь нарин нягтаар табяатай. Хэрэгтэй болоо һаань, батарей хэдыхэн минутын туршада шэнэ газар руу нүүшэхэ аргатай юм.

Сэрэгшэдтэй танилсабабди. Орден, медальнуудаар шагнагдаһан өөрын геройнуудшье бии. Жэшээлхэдэ, буу һемолдог 25 наһатай Кхой гэжэ хүбүүе абһад үзэел даа. Батарейн байгуулагдаһанһаа хойшо энэ нүхэрнай хододоо түрүү зэргэдэ ябаа. Нарин нягта, эрэлхэг зоригтой байхаһаа гадна, хани нүхэдтөө хайхарамжа ехэтэй, халуун оролдолготой юм. Гүрим журам нарииаар сахидаг, өөртөө харюусалга ехэтэйгээр хандадаг заншалтай. Дайшалхы габьяагай түлөө гурбадахи шатын медаляар шагнагдаһан.

Маниие газаршалжа ябагша офицер эгээн «аха заха» хүн байшаба. Тэрэ «аяар» 31 наһатай. Арбан зургаатайһаа түрэл арадайнгаа революционно хүдэлөөндэ хабаадаа. 1954 оной май һараһаа армида алба хэнэ. Частиин байгуулагдахаһаань хойшо тэрэниие командална. Мүн лэ дайшалхы габьяагай түлөө гурбадахи шатын медаль хайрада хүртэнхэй.

Дайсадай добтолоогүй, ажана номгон үедэ сэрэгшэд эрдэм һургууляа дээшэлүүлдэг, сэрэгэйнгээ мэргэжэл шанаржуулдаг, таряашадай ургасаяа хуряалгада туһаллаг юм.

...Халуунаар хахасабабди. Дахин үнөөхи зүргэеэ дахан дабшанабди. Тойроод үдхэн набшаһа намаа һажана. Удангүй «газик» соогоо һуунхай гүйлгэлдэжэ ябабабди. Гэнтэ дээрэмнай хүнхинөөн дуулдаад, самолёдууд харагдаба. Тэдэнь баһал бомбодохоёо зорижо ябана. Машинаяа байлгаад, ойрын траншей руу орожо хорообобди. Хүхэ сэнхир тэнгэри өөдэ харанаб. Хара «фантом» самолёдуудай ниитэжэ ябахань эли. Тэдэниие угтахаар жагсаһан тугаарайнгаа сэрэгшэ-зенитчигүүдэй буугаа тодхоод, хүлеэн зогсожо байһые һананаб.

В. ДУБОГРАП,
АПН-эй корр.

Лаосой сүлөөлэгдэһэн район, Январь һара.

ДЭЛХЭЙН АРАДУУД БУРУУШААНА

...ОБИ. Мозамбигай сүлөөрэл-... ...нт гэжэ партиин түрүүлэгшэ ... Мондлане гэгшые алаһаниинь ... муухай аашa» мүн гэжэ Ке-... ...бороны министр Нджоро-э ... мэдүүлбэ. Мондлане хадаа ... ба Португалиин колони-... сүлөөлэлгэдэ бүхы наһаяа ... Африкын үнэн сэхэ хү-... ...н юм.

...АКРИ. Гвинейн президент Се-... Фрелимодэ эльгээһэн бэ-... ...тунхаглагдаа. Тэрээн соонь ... хэлэгдэнэ:

«Фрелимогой түрүүлэгшэ, Мозамбигые сүлөөлхын түлөө хүдэлөөнэй ударидагша Э. Мондланее хорлон алаһан тухай дуулаад, үнэн зүрхэнһөө шаналбабди. Мозамбигай, тэрэшэлэн бүхы Африкын хүсэд сүлөөртэрнь Гвинейн демократическа парти, тэрэнэй арад, правительство, мүн би өөрөө тантай һаналаа нэгэдэн талархажа байһанаа лаблан тодорхойлнобди.

Тугаа дээрэ үргэжэ ябагты!

ХИЛЫН ГААНАҺАА

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

Байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр

ХАНОЙ. ТАСС-ай корреспондентнүүд С. Афомин, Б. Петров гэгшэд иигэжэ дамжуулна:

Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд ба американо-сайгон сэрэгшэдэй хоорондын байлдаанууд Урда Вьетнамда боложо үргэлжэлһөөр. Ороной урда районой газар дээрэ — Куангчи провинциһаа эхилээд, Меконг мүрэнэй адаг хүрэтэр патриодууд дайсанда эсэргүү добтолгонуудые хэнэ. Американо-сайгоной сэрэгшэдые ехэ гээлтэ хоролтодо оруулһан хэсүү шанга тулалдаанууд Чунгбо голдо, Намбогой түб ба зүүн талада, Сайгон шадар болоно.

Освобождение агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, январь һарын турша соо түб Намбодо патриодууд дайсанай 1200 солдадые хүлһөөнь буулгаа, 11 самолёт буудан унагаагаа, гэмтээгээ, сэрэгэй 12 катер уһанда шэнгээгээ. Зялай провинциин Тэйнгуенэй районда патриодуудай зэбсэгтэ хүсэнүүд январиин 10-һаа 25 хүрэтэр дайсанай 1200 солдадые, тэрэ тоодо 350 американ сэрэгшэдые хүлһөөнь буулгаа.

Патриодууд февралиин эхеэр дайсанай байһан газарта шэнэ добтолгонуудые хэбэ. Сайгон шадар американо-сайгоной сэрэгшэдэй шэбээлһэн газарта шуһата тулалдаан болоно.

Освобождение агентствын тэмдэглэһэнэй ёһоор, американ генералнуудай ба туһамаршадай сэрэгүүд хамгаалхы ябуулгануудые хэжэ, гээлтэ хоролтодо ехээр ороно.

ДҮРБЭН ТАЛЫН ХЭЛСЭЭН БОЛОБО

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнамай асуудал хэлсэхэ дүрбэн талын гурбадахи пленарна заседани Авеню Клебертэхи Уласхоорондын конференцинүүдэй байшан соо февралиин 6-да эхилээ.

ПРАГАДА БҮХЭАРМЕЙСКЭ ЗҮБЛӨӨН БОЛОО

ПРАГА. (ТАСС). Армиин мүнөө үеын зорилгонууд ба һүүлэй үелэхи ажал ябуулгадань зорюулагдажа, Чехословакиин Арадай армиин командирнууд ба партийно-политическэ хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэармейскэ зүблөөн февральда һаяхан болоо.

ЧССР-эй хүтэлбэрилхы тушаалтад зүблөөндэ хабаадалсаба.

ЧССР-эй Президент **Л. Свобода** зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ.

«Манай арми арадай, түрүү һайн һайхан уг заншалтай юм», — гэжэ Л. Свобода хэлээ. — КПЧ-гэй хараа шугам баримталдаг байһан, баримталнашье, январиин һүүлээрхи хүгжэлтын зүб зохисотой зорилгонуудые хүсэд дүүрэнээр дэмжэнэ. Арад зон армидаа этигэнэ, хүндэлнэ, өөрымнай гэжэ тоолоно. Чехословакиин Арадай арми манай общественн таһаршагүй хуби байһан, байхашье ёһотой. Арадай, социализмын аша туһые хамгаалха ёһотой, манай социалис Эхэ ороной амгалан тайбан байдал ба аюулгүйе хамгаалхаар арадай даалгаһан үүргые нэрэ түрэгэйгөөр, үнэн сэхээр дүүргэхэ уялгатай. Энэ зорилгоёо нэрэтэй түрэгэйгөөр дүүргэхын тула эмхидхэл һайнтай, мүнөөнэй сагай дайшалхы бэлэдхэлтэй байха ёһотойбди.

Манай арми мүнөөшье, ерээдүй сагташье хүндэтэ уялгаяа дүүргэхын тула, энээнһээ урид гаргагдаһан алдуунуудые шууд усадхаха, общественн хүгжэлтын ба сэрэгэй хэрэгэй талаар мүнөөнэй арми бүхэнэй урда табигдадаг эрилтэнүүдые хангахын тула үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абаха ёһотой болоно, — гэжэ Л. Свобода үргэлжэлүүлэн хэлээ.

ПРАГА. (ТАСС). ЧССР-эй национальна обороныг министр генерал-полковник М. Дзур элидхэл хэбэ.

ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, КПЧ-гэй ЦК-гай ноябриин пленумэй резолюци мүнөө баримталха гол политическэ хараа шугам болоно гээд тэрэ тэмдэглээ. Энэ резолюци мүнөө үеын политикын батa үндэһэ һуури боложо, мүнөөнэй эрхэ байдалдахи тон зүб зам заагаа, яһала болохотой политическэ директивэнүүдые үгөө.

Уласхоорондын байдалай асуудалнуудта М. Дзур ехэ анхарал хандуулба. Мүнөөнэй империализмын зүгһөө гарадаг аюулые тоохогүй ябадалые буруушаагаад, Советскэ Союз ба бусад социалис оронуудтай холбоогоо улам бэхижүүлхэ шухала байһые тэмдэглээ.

Һүүлээрнь КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь **А. Дубчек** зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

«Шэнэ техникээр хангагдаһаа, түгэс бэлэдхэлтэй арми байгуулха, журам һайнтай, эрдэм мэргэжэлтэй, социалис патриотизмын суртал бодолоор нэбтэрһэн, манай аюулгүй байдал хангахаар армитай байха гээшэ манай гол зорилго болоно», — гэбэ.

Федеральна правительствын Түрүүлэгшэ **О. Черник**, Словакиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь **Г. Гусак** гэгшэд зүблөөн дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

КАМБОДЖЫН БУРУУШААЛГА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшын нэрэ дээрэ Камбоджын түлөөлэгшэ Куот-Самбадай эльгээһэн бэшэг соонь американо-вьетнам сэрэгшэдэй Камбоджодо хэжэ байгаа гэмтэ ябуулганууд тухай хэлэгдэнэ.

Америкын Урда Вьетнамай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хорото ябуулгануудые буруушааһан эрид буруушаалга хэгдэжэ, зэрхэг түримхэй ябуулгануудаа болюулха, мүн материальна гарза хохидолнуудые харюулха эрилтэ США-гай правительствын, Сайгоной туһамаршадай урда табижа байһанаа Камбоджын правительство мэдүүлнэ гээд Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ эльгээһэн бэшэг соо хэлэгдэнэ.

КЛЕЙ ШОУ ГЭГШЫЕ СҮҮДЛЭЛГЭ

ШЭНЭ ОРЛЕАН. (ТАСС). Шэнэ Орлеанай окружной сүүд присяжна заседательнуудые шэлэн томилолтоёо февралиин 5-да дүүргэв. Президент Джон Кеннедиие алаха зорилготойгоор нюуса хэлсээ хээ гэжэ гэмнэгдэһэн, Шэнэ Орлеанай наймаашан Клей Шоу гэгшын хэрэгээр шиидхэбэри гаргаха присяжна 12 заседателиие 1200 кандидадһаа шэлэн томилбо.

Шэнэ Орлеанай окружной прокурор Джим Гаррисон гэмнэһэн тобшолоо февралиин 6-да сүүдтэ хүргэхэ юм.

ФРАНЦИДА США-гай ЭЛЬГЭЭҺЭН ХАРЮУ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдалые зүбшэн хэлсэхын тула дүрбэн гүрэнэй түлөөлэгшэдэй уулзалга эмхидхэхэ тухай Франциин дурадхалда харюу болгон, Вашингтондо байдаг Франциин элшэн сайдта США-гай дамжуулһан нотые США-гай гүрэнэй секретарь Уильм Роджерс барюулба.

Госдепартаментын түлөөлэгшэ Р. Макклоскиин пресс-конференци дээрэ мэдээсэһэнэй ёһоор, Дүтын Зүүн зүгтэ У Танай эльгээһэн тусхай түлөөлэгшэ Яррингын зорилгоёо бэелүүлэдэ туһалха арга боломжонуудые шэнжэлхын тула ООН-ой Аюулгүйе Соведэй резолюцитай тааралдуулан, үгээ ойлголсохо хэрэгтэ нүлөөлхын тула Франци, СССР, Англи ба США-гай тусхай түлөөлэгшэдэй уулзалга ООН-до эмхидхэхэ асуудалые бүтэхэ тээшэнь харахаар США-гай правительство бэлэн гэжэ Франциин правительствада мэдээсэгдээ.

Франциин национальна обороныг комиссида

ПАРИЖ. (ТАСС). Израильда буу зэбсэг үгэлгые хорихоёо болихо гэһэн «центристнүүд» — депутадуудай эрилтые Франциин Национальна суглаанай национальна обороныг комисси февралиин 5-да буруушааба. (17 хүн буруушааһан, 5 хүн һаналаа бариһан байна). Буу зэбсэг худалдахые хориһон зандаа байха гэжэ депутадууд-коммунистнууд дуугаа үгөө.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Пьер Месмер энэ хорилгые дэмжэбэ.

Араб гүрэнүүдтэ Израилиин сэрэгээр добтолон ороһоной һүүлээр нэгэ хэдэн час болоһон хойно — 1967 оной июниин 5-да — буу зэбсэг үгэлгые хорихо тухай шиидхэбэри абтаһан байгаа, тэрэ гэһээр энэ шиидхэбэри хубилаагүй, — гэжэ П. Месмер һануулба.

Лаосые бомбодоно

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ империалистнууд Лаосой сүлөөлэгдэһэн районуудые бомбодожо үргэлжэлһөөр. Каосан Патет Лао агентствые дурдан, Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Доодо Лаосые бомбодохоор эльгээгдэһэн самолёдуудай ба хаяһан бомбонуудайнь тооё 1968 оной ноябрь һаратай жэшэбэл, байгша оной январь һарада 1,5 дахин ехэ болоо. Хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор, январиин нэгэ неделиин туршада [illegible]ммуан, Саваннакет болон бусад провинцинууд дээрэ 21.509 фугасна бомбо, 442 шарикова бомбо хаягдажа, 180 ракетэ табигдажа, олон хүн алуулаа, материальна хохидол ушаруулагдаа.

ЦРУ зэрхэг түримхэй добтолгодо хабаадана

БЕЙРУТ. (ТАСС). Бейрудэй уласхоорондын аэропортдо Израилиин сэрэгшэдэй добтолхо бэлэдхэлдэ американ тагнуулай дүүргэһэн үүргэ элирхэйлхэ материалнуудые «Аль-Мухаррир» гэжэ Ливанай газетэ толилоо.

«Ливанай граждан авиациин самолёдуудай ниидэлгэ тухай документнүүдые хараха эрхэтэй американ чиновнигууд Бейрудэй уласхоорондын аэропортдо хүдэлдэг юм», — гэжэ газетэ бэшэнэ. Ливанай авиакампаниинуудай самолёдуудай олоорoo аэропортдо сүтлараад байхада, Израилиин добтолһониинь мэдээжэ.

«Бейрудэй аэродромые добтолхо ЦРУ хамааралсаһан байгаа гэһэн тобшолол хэхээр байна», — гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

«Ливанай газар дээрэ ЦРУ-гай ябуулга хэхыень хорихо хэмжээ засагаархидай зүгһөө абаха эрилтэ Ливанай патриотическа хүсэнүүд гаргажа байна», — гэжэ газетэ түгэсхэлдөө заана.

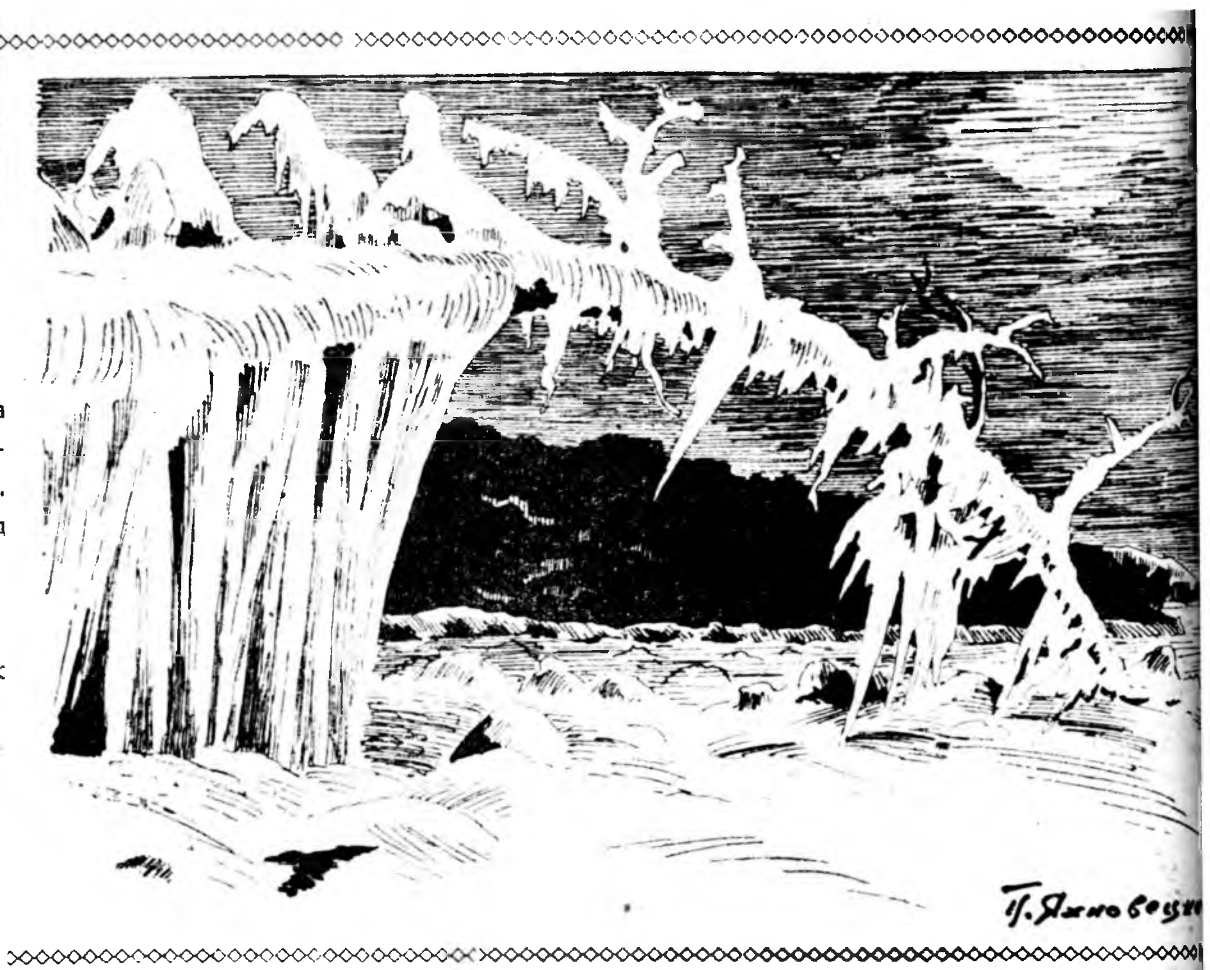

Үбэлэй саг. Эгээл энэ хаhада спортсменүүдэй урилдаан, мүрысөөнүүд хаа хаанагүй болоно байна. Сэл хухэ мульhэн харгыгаар табилуулжа ябахада гоё даа.

Э. ЛАЙНИНАЙ фото.

Байгал далайе үбэлэй үедэ хаража үзөө hэн гүт? Зрьеэрнь ябабал, ульгэрэй ёhотойл орон. Мульhэн дуулга, хухэлтэнүүдээр шэмэглэгдэhэн модод сайбалзажа харагдаха.

П. ЯХНОВЕЦКИЙН зураг.

Монголhоо ерэhэн бэшэг

ЗҮРХЭНЭЙ ХАЛУУН БАЯР

Би, Монгол арадай республикын эрхэтэн, Намнан Цэвгээ Буряадай республикын Лээдэ-Онгостойдохи доктор Трубачеевэй нэрэмжэтэ санаторидо хоёр hараhаа дээшэ сат соо эмнэлүүлжэ байhанаа hаяхан эхэ орондоо бусабаб.

Энэ үе соо санаторийн эмнэд, сестра болон бусад худэлмэрилэгшэдэй хани халуун оролдолго, анхаралаар хүреэлэгдэн, тэндэхи эрхим эмнэлгэ, харууhалгын ашаар хүндэ үбшэнhөө хахасажа, элүүр энхэ бэетэй болооб. Энэ гансаhье минии бэшэ, бүлымни, зургаан бишыхан хүүгэдэймни захагүй ехэ баяр мүн.

Санаторийн ахалагша эмшэн Григорий Андриянович Мархаевта, намайе эмнэлhэн доктор Елизавета Даниловна Богомоловада ба тэндэхи бүхы худэлмэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнэй халуун баяр хүргэнэм.

Намнан ЦЭВГЭЭ,
МНР-эй Сүхэ-Баатор хотодо ажаhуугша.

ДУУША ХҮБҮҮНЭЙ ЗОЛ ХУБИ

Дууша хүнэй зол элдэбээр эрьедэг. Дугаржап Дашиевай хуби заяан ехэл золтой, тэрэнэй дуулаха мэргэжэл бэлээр бүрилдэшөө гэжэ зариман hанажа болохо. Тэрэ дашшье тиимэ бэшэ.

Дугаржап малшан хүнэй үри hэн хойноо, бага балшар наhанhаа хара ажалда дадашанхай. Хони адуулжа гү, али үбhэ хуряалгын үедэ бухал шэрэжэ ябахадаа, хүбүүн ханхинаса дуулаха дуратай hэн гэжэ түрэлхидынь хөөрэлдэдэг.

Дунда hургуули дүүргэhэнэй удаа хүгжэмэй училищада орожо шадангүй, нютагтаа барилгашанаар хүдэлөө hэн. Теэд дуу дуулаха дуранинь булижа, дахин город ерэхэдээ, Буряадай хатар, дуунай ансамбльда хоорой дуушанаар абтаа бэлэй.

Суута дуушад Бадма Балдаков, Чимита Шанюшкина гэгшэд Дугаржабай хонгёо хоолойе тон ехээр сэгнэдэг, туhатай заабари, зүбшэлнүүдые үгэдэг hэн ха.

1959 ондо Москвада үнгэрhэн Буряадай искусство болон литературын декадада хабаадалсалга Дугаржабай наhан соонь мартагдашагүйгөөр хадуугдаа. Тус декадада хабаадалсажа ерэhэнэй хойто жэл залуу дууша хүбүүн мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, бүхы наhан соогоо хүсэжэ ябаhан зоригоо бэелүүлхэ гэжэ Свердловск хотын Мусоргскын нэрэмжэтэ Ураалай консерваториин дэргэдэхи бэлэдхэлэй нэгэдэхи курсда абтаhан юм.

Дуулажа hуралга далан дабаае дабажа гараhантай адли гэжэ алдарта дуушад хөөрэдэг. Дугаржап вокалай орёо бэрхэшээлтэй хэшээлнүүдтэ ябажа эхилбэ. Хэрбээ урдань өөрынхеэрээл дууладаг hаа, мүнөө дуунай багшын hургаал доро дуулажа hураха гээшэ заримдаа ойлгохоор бэшэ шэнги бэлэй гээд мүнөө Дугаржап Дашиев түрүүшынгээ хэшээлнүүд тухай хөөрэдэг. Эндэ абяагаа зүбөөр үгүүлхэ, амилханьшье — хуу өөрын дүримтэй, заабаритай.

Тэрэнэй багша Зоя Васильевна Щелокова гэгшэ жара гарамгай наhатай, залуудаа Москвагай консерваторие дуушан мэргэжэлтэйгээр дүүргэhэнэй hүүлээр Свердловскын оперно театрта удаан ажаллаhан юм. hүүлдэнь консерваториин бэлиг шадабаритай багшанарай нэгэн болоо.

hуралсалай хэшээлнүүдэй барагтай hайн эхилжэ байтарнь, студент Дугаржап Дашиевые 1963 ондо сэрэгэй албанда татажа, буряад дууша хүбүүн Ураалай сэрэгэй округой хатар, дуунай ансамбльда эльгээгдэбэ. Гурбан жэлэй туршада тэрэ ансамбльда алба хэhэнэй удаа хүгжэмэйнгөө дээдэ hургуулида hуралсалаа үргэлжэлүүлжэ эхилбэ.

Сэрэгэй албанай үедэ олон юумэн мартагдаа юм аабза. Тиимэhээ хэшээлнүүдээ дахяад шэнээр эхилхэ баатай болоо. Эндэ илангаяа багшань, Зоя Васильевна Щелокова, онсо анхарал оролдолго гаргажа, өөрынгөө шабида энэрхы hайхан сэдьхэлээрээ хандажа, Дугаржабай hуралсалаа шэнээр эхилхэ хэрэгтэнь аргагүй ехээр туhалаа.

1967 он Дугаржап Дашиевта мартагдашагүй баяр асарба. Энэ хадаа залуу дуушанай түрүүшын амжалтануудай жэл болоо бшуу.

Совет оронойнгоо ниислэлдэ — Москва хотодо үнгэргэгдэhэн залуу дуушадай Бүхэсоюзна харалгада хабаадалсахадаа, Ехэ театрай дирижер, СССР-эй арадай артист Адиссей Димитриади гэгшын хүтэлбэрилдэг олондо мэдээжэ симфоническа оркестрэй хүгжэм доро дуулаха гээшэ харюусалгатайшье, урматайшье, хэрэг hэн. Эндэ буряад залуу дуушан анха түрүүшынхеэ симфоническа оркестртэй хамта композитор Шапориной «Декабристы» гэhэн оперо соохоо Каховскиин арие дуулахадань жюриин гэшүүн, СССР-эй арадай артист Сергей Яковлевич Лемешев үндэрөөр сэгнэhэн байна. Дугаржап Дашиев түгэсхэлэй концертдэ хабаадалсажа, хүгжэмдэ дуратайшуулда халуунаар угтуулан, альга ташуулаа hэн. hүүлдэнь СССР-эй культурын министерствын Хүндэлэлэй грамотада хүртэжэ, Свердловск хотоёо урматай бусажа ерээ.

Удаань мүн баhа ноябрь hарада Дугаржап Дашиев буряад камерна хүгжэмэй үдэшэнүүдтэ хабаадалсахаар Москва уригдаа. Тэрэ ошолгондоо Дугаржап Дашиев залуу композитор Анатолий Андреевэй «Би коммунистби» гэhэн hүр жабхаланта дууе онсо бэлигтэйгээр дуулажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө hэн.

Мүн 1967 оной намараар дууша буряад хүбүүн монгол-совет залуушуулай хоёрдохи фестивальда хабаадалсаба.

Тэрэ онойнгоо эсэстэ Ленинградта эмхидхэгдэhэн Россин консерваторинуудай студентнэрэй фестивальда ошобо. Хүгжэм дуугаараа алдаршаhан Ленинградай консерваторидо үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадалсаха гээшэ тон харюусалгатай хэрэг ха юм.

Дашиев тиихэдэ ородой суута поэт Сергей Есенинэй «Деревянная Русь» гэжэ шүлэгүүдээр зохёогдоhон Г. Свиридовэй вокальна циклhээ дүрбэн дууе hонирхолтойгоор дуулажа, жюридэ hайшаагдан, Ленинградай гүрэнэй филармониин байшан соо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй концертдэ хабаадалсаа бэлэй...

1968 оной эхеэр бүхы ороноймнай консерваторинуудай студентнэрэй камерна репертуарай бүхэсоюзна конкурс Украинын түб хото Киевтэ сонсохогдобо. Тэдэ конкурсдо хори минутаhаа бага бэшэ саг соо дуулахаар композиторнууд Глинка, Свиридов, Брамс, Рахманинов, Власов гэгшэдэй зохёолнуудhаа шэнэ программаа Дашиев хахад жэлэй туршада бэлэдхэжэ дүүргэhэн байна.

Дугаржабай hайхан, абьяастай шанга, хүгжэмэйшье талаар культура hайнтай байhан хоолой олоной дура буляаhан юм. Баhа нэгэ амжалта. СССР-эй Культурын министерствын Хүндэлэлэй грамотаар хоёрдохёо шагнагдаба. Тэрэнэй удаа үнишье болонгүй, Дугаржап Дашиев Бүхэдэлхэйн залуушуулай болон студентнэрэй юhэдэхи фестивальда ошохо хүнүүдые шэлэн абалгын концертдэ хабаадалсахаяа Москва мордоо бэлэй. Дууша буряад хүбүүн гурбан шатын шалгалта дабажа, үргэн дэлисэтэй ирагуу hайхан аялгатай «Эхэ орон» (композитор Долуханян), аялдар аляа «Шамхандаа» (композитор Ч. Павлов) гэhэн дуунуудаар шалгараа hэн.

...Алдар сууда гараhан Софи хото. Дэлхэйн орон бүхэнhөө ерэhэн залуушуулай хани халуун уулзалганууд, тэдэнэй хүхюу хонгёо аялга дуун, эб найрамдалай түлөө хэлэгдэhэн хурса дорюун үгэнүүд мартагдаха аал!

Софи хотодо үнгэрhэн бүхэдэлхэйн фестивалиин үдэрнүүдтэ аяар холын Байгалай эрьеhээ ерэhэн буряад хүбүүнэй аялгалан дуулахые болгар, немец, негр, монгол, вьетнам болон бусад олон яhанай түлөөлэгшэд hонирхон шагнажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтаhан байна бшуу.

hүүлээрнь Киев хотодо үнгэргэгдэhэн М. И. Глинкын нэрэмжэтэ конкурсын лауреат боложо бусалай. Урматай, омогорхомоор даа!

Дугаржап Дашиев консерваториёо үшөө дүүргээдүй аад, нимэ олон амжалта түйлажа эхилhэнинь гайхамааршье, баясамааршье. Амжалтынгаа алдар солые дааха шадалтай байhанинь hайн даа. Юундэб гэхэдэ, Дугаржабнай үнөохил түбшэн даруухан зандаа бусажа ерээд, hаяхан Улаан-Үдэдөө тоосоото концертдэ хабаадаа.

«Уральский рабочий» газетын хуудаhанда толилогдоhон «Мүнгэн аялга» гэжэ гаршагтай статья соо консерваториин ректор Б. Д. Гибалин иигэжэ бэшэнэ:

«Манай лауреат аргагүй hайхан хоолойтой, бэлиг шадабаритай дуушан... Дугаржап hонор хүгжэмшэ сэдьхэлтэй, өөрынгөө творчестводо наринаар, оролдосотойгоор хандадаг».

Энэ хадаа дуунай далай ехэ искусствада hургажа байhан багшанарайнь зүгhөө Дугаржап Дашиевта үгтэhэн үндэр сэгнэлтэ гээшэ. Тэрэ багшанарайнгаашье, түрэл арадайнгаашье найдалые гүйсэд харюулхаар шадалтай дуушан боложо ургаха бээ гэжэ hанагдана.

К. БУБЕЕВ,
Улаан-Үдын телестудиин режиссер.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ЛЕНИНЭЙ СУРТААЛ

Байгал далайн хаяагаар
Бамба сэсэг залаараа.
Бамба сэсэгэй hалаагаар
Багшын сургаал алтараа.
Багшын сургаал хүртэжэ,
Буряад орон hалбараа!
Арад зоной сээжэн дээр
Алтан одон заяараа.
Алтан одоной тэгэн дээр
Ленинэй дүрсэ туяараа.
Ленинэй орден хүртэжэ,
Буряад орон hалбараа!
Саяан уулын оройгоор
Сахюур шулуун ялалзаа.
Эрдэни шулуунай оройгоор
Партиин уряал зуралзаа.
Партиин уряал хүртэжэ,
Буряад орон hалбараа!

АНГУУШАДАЙ hОНИН

ОЛЗОТОЙ БУСАБА

Мүнөө жэлэй агнууриин хаhада Ахын ой тайгаар хэрмэ, булганай хэды хомор байбаншье, дүй дүршэлтэй үнинэй ангуушан Иннокентий Тимофеевич Васильев Тиисэ голые зубшан агнахаяа гараhан бэлэй. Энэ нүхэрнай ой тайгада гарахадаа, буу үргэлжэ ябадаггүй, харин гол түлэб урьха, занганууды абаашажа табидаг заншалтай юм. Тиигэжэ үнгэрhэн жэлэй агнуурийн хаhада И. Васильев 22 булга барижа тушааhан юм.

hаяхан энэ нүхэрнай хүбшэ тайгаhаа бусажа ерэхэдээ, 6 булга, хэдэн үен барижа, яhала олзотой бусаhан байна.

— Булга агналга түлэг дундаа ябана. Тиимэhээ агнуурийн хаhын дүүрэтэр нёдондонойхиhоо олон булга бариха аабзаб,— гээд үнинэй ангуушан И. Т. Васильев хөөрэнэ.

В. ГАЛСАНОВ.

ШОГ ЁГТО РАССКАЗ

Д. ДУГАР...

hОГТУУ БАТАГАНААН

Сэлмэг дулаахан зунай үдэшэ hэн. Нэгэ залуу омог батаганаан бүхиндаагаа гаргажа, аяар дээгүүр ниидэжэ, наадажа ябатараа, ехэ гэрэй үүдээр орожо ябаhан олон хүнүүдые харажархиба «Эндэ юун байгаад, иитэрээ хүнүүд тэгүүлээ юм ааб?» — гэжэ бодоод, тэдэнэй толгой дээгүүрнь шууяса ниидэжэ, хэнhээшье түрүүн үүдээр орошобо ха.

Эндэ орон гэhээнь, нохой халхай!.. Нюдэ ама hаргаама ялагар салагар гэрэл, шэхэ дүлииүүлмэ шууяан шурхираан...

...Тамхинай утаан хүхэ манан шэнги баглайрна, элдэб үнгын шараhан эдеэнэй амтатай хангал үнэр хамарыень сорьёно; баhа нэгэ ямаршьеб шороб үнэрэй охин толгойень эрьюулнэ; баруун хойто булангай тэбсэг дээрэ гурба-дүрбэн хүн hуугаад, сан хэнгэрэг шэнги, элдэб юумэнүүдые үлеэжэ, наншажа, шэхэ ама дүлииүүлнэ; баруун ханадань сагаан халаадтай тэлхэгэр тарган hамган улаан, сагаан шэлтэй шэнгэн юумэнүүдые нэгэ хэмжүүр соо хээд, тэрэнээ баhа графинууд соо хэнэ; сагаан фартугтай, хара платитай хэдэн эхэнэрнүүд эдеэ уhа зөөжэ, нилэ тиишээ hүндэлнэд.

Эндэ hууhан хүнүүд бултадаа ехэ хүхюунүүд хэбэртэй, енеэлдэн, гар гараа барилсана, рюмкэтэй, стакантай улаан, сагаан шэнгэн юумэнүүдые ууна, эдеэлнэд. Эгээ hайн юумэниинь гэхэдэ, эдеэ хоол элбэг; стол дээгүүр хилээмэнэй үйрхэй, шулэнэй дуhаадаhан, юрэдөө, минии орхигдошоhон колбаса, загаhан, яблоко болоод бусад юумэнүүд дүүрэн.

Омог батаганаан ниидэжэ ошоод, хоёр хүнэй hууhан стол дээрэхи хүйтэн мяхатай табаг дээрэ hуушаба. Эдэ хүнүүд намайе намнахагүй юм аа гү гэжэ айнгяар харан гэhээнь, мүнөөхидүүлэйнь нюдэд уhатажа манаршаhан, батаганаанhаа байха юумэ тудахаар бэшэ хэбэртэй, өөhэд хоорондоо хөөрэлдэнэд.

Нэгэ морхогор улаан хамартай, наhатайшаг хүниинь:

— Бишии hогтод гээд байнам, намайгаа гэртэмни абаашаарайл даа! — гэжэ залуушаг хүндөө хэлээд, стол дээрэ хэбтэhэн вилкэ абаад, мүнөөхи батаганаанай hууhан нэгэ монсогор мяха хадхаад, ама руугаа хэжэрхибэ. Омог батаганаан халба hүрэн ниидэжэ, хажуу тээшээ болоод: «hогтуушни, минии шабааhатай мяха эдижэрхибэ» гэжэ бодобо.

Эдэ hогтуу хоёрой сүлөөгүй хөөрэлдэжэ байhыень hамбаашалан, архиин дуhалда батаганаан дүтэлжэ ерээд hоросогоожо оробо ха. Тэрэнь гашууншагшье hаа, hөөл зохид, унда харяама юумэн байба. Тэрэ дуhалай хахадыень шахуу hорожорхёод, хүнүүдтэл адляар хилээмэ хухалха шадалгүй ха даа өөрөө ниидэжэ ошоод, хилээмэ үнэрдөөд, мүн тэдэниие hажаалдан, хамараа уршагад уршагад гүүлнэ. Байн байтараа, омог батаганаанай толгойнь эрьен татажа, тон ехэ зоригтой, хүхюун боложо, стол дээрэхи бүхы эдеэнэйнь амта үзэн, табагуудыень зайжа эхилбэ. Үнгэрхэдөө hайн зантай, ходо енеэбхилдэг залуушаг хүнэйнь хасарта ошоод hууба. Тэрэнь ойроньшье хүрэбэгүй, намнабашьегүй. Тиигэжэ байтараа унташаба...

Үглөөгүүр hэрин гэхэдээ стол доро, шалын забhар соо хэбтэбэ. Яагаадшье эндэ oроhоноо hанаха юумэ үгы. Толгойнь ехээр үбдэжэ, унданиинь хүрэжэ байба, теэд бодохо гэхэдэ, шэнээ тэнэнь үгы! Үдэшэнэйнь олон хүн үгы, хон жэн, гансал ехэ зал лунхыжэ байба. Хажуудань хоёр эхэнэрнүүдэй дуугаралсаха дуулдаба:

— Нүхэр администратор, үсэгэлдэр үбгэмни танай ресторанда мэдээ табитараа архидаад, салингаа дууhан hалгахаhаа гадна, малгай дэгэлгүй бусаа. Эндэ орхёогүй ха гү? — гэжэ эхэнэр шэшэргэнэhэн хоолойгоор асууба.

— Ганса шинии үбгэн эндэ архидаа бэшэ, ямаршье пальто, малгай эндэ үгы! — гэжэ нүгөөдэнь барга бүдүүлигээр харюусаба.

Омог батаганаан энэ үгэнүүдые дуулаад, заригад гэбэ.

hанаагаа зобоhоор, гэртээ ниидэжэ ерэхэдэнь, залуу hамганиинь гэгэжэ, бархиржа хэбтэбэ. Үбгэнэйнгөө бэе мэндэ ерэhэндэ баярлаhан эмэ батаганаан, гэртээ хоноогүйень мартажа, тэбэрин таалан байба.

— Юундэ иимэ удаанаар үгы болошобо гээшэбши даа? hанаагаа зобожо, унтангүй хононоб,— гэжэ байжа уйлаганаба.

— Ресторан соо орожо, хүнүүдээр архи уугаад, амаржа унтаад ерээб,— гэжэ омог батаганаан бардамлана...

Тэрэ гэhэнhээ хойшо омог батаганаан үдэр бүри уhан тархи, мяхан hогтуу ябадаг болобо. Нохойн тарахадал, арай голтойхон юумэ ресторан соохоо гаража, мүлхихэ тооной гэртээ ерээд, шууяа шурхираа татадаг, hамгаяа хараадаг, сохидогшье болобо.

Нэгэтэ үглөөгүүр ехэ мангартай батаганаан сэсэрлиг соохи модоной гэшүүhэн дээрэ шэнээ тамиргүй юумэ hууба. Нэгэ архинша үбгэн тэрэ модон доронь ерэжэ hуугаад, хармаан соохоо шэтүүшхэ архи гаргажа, hалганаhан гараараа таглаадаhыень абаад, ууба. Хажуудаа шэлээ табихыень хүлеэжэ, шүлhөө hайража байhан батаганаан ехэл тэсэжэ ядана.

Мүнөөхи үбгэн ехэл амтатайгаар архиhаа нэгэ балгаад, шэлээ hөөр... гэнь таглажа, хармаан... хибэ. Ехэ халаглаhан ба... хүлеэжэ ядаhандаа үбгэ... дань ошожо hуугаад, ар... hыень hорожо оробо. ... ашаархаhан үбгэн аль... дээ, тэрэ батаганые ня... хин алдаба.

Үбгэндэ альгадуулжа ... лияа, хойто хоёр хүл... мангартай тулюур бата... голтойхон, шэнээ шада... шоод, үнинэй танил, му... лово тээшэ шэглэн ниид...

Столовын нээлгэтэ... ороод, олон зоной тол... ниидэн ябажа, архи уу... хүнүүдые бэдэрнэ. Даб ... мэшүүл харагдабагүй. ... булан хүрэтэр ниидэжа ... бүлхэгэр нюдэтэй, hа... уhатэй хоер хүн стол... нюужа байжа, архи аяга... тэй. «Аhаа, одоол дай... юмта!» гэжэ бодоод, hо... ганаамнай юу аягалжа ... нюдөөрөө хараха гээд, ... гуур ниидээд орошобо. ... ниинь бүхэли хахад литр... скые» задалаад, hалгана... раа стакан уруу хэжэ ба... даа, эндэл тархяа за... юм» гэжэ бодоод, hогту... наан шала дээрэ hууша... райнгаа хэршье hалгана... hаа, нэгэшье дуhал ста... заагуур дуhаабагүй. «З... тэй болоhон хүушанай ... байгаалтайш!» гэжэ бата... ротойгоор бодоно.

Дүүрэн стакан хээд, ... барюулба, тиигээд өөр... дүүрэтэр хэбэ. Теэд ба... юумэ дуhаабагүй. Ман... наан хубхай шүлhөө зал... дээрэнь гаража hууба. ... хоёр мангартайшуул ... мүргэлдүүлбэ. Тиигээд ... шабхаруушье үлөөгүй ... хиба. hогтуу батаган... шүлhөө залгяад, ехэл го... hанаа алдаба.

hогтуу батаганаанай ... болохоодоо, нүгөөдэ хүн... баран, аман соогоо шэб... дээрэ архи дуhаажархиб...

hогтуу батаганаан ар... ралдаhаниинь болоо гэж... дуhалhаа hорожол байн... гар гэдэhэнэйнгээ тэз... hайбалhан үлэн батага... хинь гэнтэ эрьежэ, доро... столынь нэгэ өөдөө, нэг... хаража байhандал болов... хи хоёр ханинарынь ама... хэбэртэй шанга шангаар ... нэ, енеэлдэнэ. Тиигээд ... батаганаан мэдээ таб...

Удангүй тэрэ столдо ... ёр хүн гаража ошобо. О... ерээд, стол аршахадаа, ... хэбтэhэн батаганаае ... угаадаhатай хүнэг руу ... hэн...

УРЯАЛГҮЙ АЙЛШАН

Айлда айлшанай ерэхэдэ бии
бололсоод лэ байдаг эшэхэ
нюургүй хүнүүд — «айраггүй»
архиншад, аршуулгүй тамхиншад» эндэ тэндэ үзэгдэнэ.
— Үнэршэ hарнагар хамараа
Үргэжэ ерээд, унхидаал hаа,
Айлшанай ороhон айлайхин
Алдахаш гэжэл үгыхэм даа!
Айлай айлшанаа хүндэлжэ,
Архяа аягалхынь хирэлүүлэн,
Ороод маhаран hууходаш
Остолдо урингүй хааншохоб!
Дуратай, дурагүй байгааш hаа,
Духаряа хэзээш аягалха.
Миhэрэн, нялтагашан хөөрэжэ,
Миинтэ архинь шуhаалаад,
Гарзагүй гоёор эдеэлээд,
Гаража түргэн тонилхош.

ФИБ ШИБ ХОЁР.

ЭЛДЭБ hОНИНОЙ ДЭЭЖЭhЭЭ

Сибириин шампанска

Новосибирскдэ архи үйлэдбэрилэн гаргаха шэнэ комбинат баригдаа. Эдеэ хоолой совет промышленностиин энэ томо предприяти мүнөөнэй түхеэрэлгэнүүдээр хүсэд хангагдаhан тула шампанска гаргадаг болохо юм. Сибирьтэ түүхэй эд асаржа, шампанска үйлэдбэрилэн бүтээлгэ, шэл соонь асарhанhаа үнэгүй гээд экономистнууд тодорхойлонхой.

Комбинадай директор Владимир Альманай баталhанай ёhоор, энэ жэлдэ 2 миллион шэл «Совет шампанска», «Сибирьтэ хэгдэбэ» гэhэн маркатайгаар гаргагдаха.

Үнгэрhэн зуун жэлэй үрэмдэлгын тагаан

«Лениннефть» управлениин № 6 Бакугай олзоборилгын үрэмдэлгын тагаануудай дундаhаа илгаран харагдадаг сагаан шулуун хушеэгэй мраморно хабтагай дээрэ: «Эндэ 1871 ондо түрүүшын үрэмдэлгэ хэгдэжэ, Балахано-Сабунчинско-Раманинскда газарай баялигай промышленна үйлэдбэрилгын эхин табигдаа» гэжэ бэшээтэй юм. Эндэhээ Бакугай нефтиин алдар соло тараhан түүхэтэй.

АПН.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

13 часhаа 17 час хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 13.05 минутаhаа мүльhэн дээрэ hолжоролгоор Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөн. 14.30 минутаhаа орон доторхи hонин. 15.15 минутаhаа «КВН-69» гэhэн дамжуулга. 18 часhаа «Марианна» гэhэн уран hайханай фильм харуулгаар Улаан-Үдын телестудиин хүдэлмэреэ эхилхэ. 19.30 ми... час хүрэтэр Москваhаа д... 19.35 минутаhаа оро... hонин. 20 часhаа үнгэтэ... ниин программа. 22 ча... визионно зүжэг. 23.30 ... «Социализмын дэлхэй» ... жуулга.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ...

Н-02327.

Зак.